

הכנסת
הלשכה המשפטית
תחום חקיקה ומחקר משפטי

לגליזציה של שוק הקנאביס והסדרתו בחקיקה
בארצות הברית ובקנדה – סקירה משווה

ז' בשבט התשפ"א

20 בינואר 2021

כתיבה: עו"ד נתי פרלמן, ממונה (חקיקה ומחקר משפטי)
אישור: עו"ד ליאור בן דוד, ממונה בכיר (חקיקה ומחקר משפטי)

מסמך זה הוא סקירה משפטית משווה ואינו חוות דעת משפטית

מבוא

מסמך זה נכתב לבקשת חה"כ עופר כסיף, והוא סוקר את הסדרי החקיקה בדבר לגליזציה של סם הקנאביס בארה"ב ובקנדה. יובהר תחילה, כי המסמך אינו עוסק בלגליזציה של השימוש בקנאביס לצרכים רפואיים בלבד. בישראל,¹ כמו במדינות נוספות (שאינן נסקרות במסמך זה) השימוש בקנאביס לצרכים רפואיים חוקי, אך צריכה למטרות אחרות אסורה.² על רקע זה, על שולחנה של הכנסת ה-23 הונחו כמה הצעות חוק להסדרה של שוק הקנאביס גם לצרכים שאינם רפואיים.³

יש להבחין בהקשר הנדון כאן בין המונחים "דה-קרימינליזציה" (אי-הפללה) ולגליזציה. דה-קרימינליזציה של ההחזקה והשימוש בקנאביס משמעותה ביטול העבירה הפלילית והפיכתה לעבירה מנהלית בלבד, או השארת העבירה הפלילית על כנה תוך הפעלת מדיניות הנמנעת מאכיפתה, למעט בנסיבות כגון סחר או מעורבות של קטינים. לעומת זאת, המונח "לגליזציה" בהקשר הנדון כאן מתייחס להסדרה מלאה של שוק הקנאביס, תוך קיום גולציה על ייצורו ומכירתו ומיסוי ההכנסות מהם.⁴

דה-קרימינליזציה היא המדיניות הנהוגה בהולנד. למרות קיומם המפורסם של "קופי-שופס" המוכרים קנאביס באופן חופשי, מדיניות הקנאביס בהולנד היא של אי-אכיפה, ולא של לגליזציה.⁵ בכמה מדינות נוספות ניכרת בשנים האחרונות מגמה מסוימת בכיוון של דה-קרימינליזציה. כך למשל, באיטליה, בית המשפט העליון פסק בסוף שנת 2019, כי יש לראות בגידול ביתי של קנאביס בכמויות קטנות שנועדו לשימוש עצמי כמוחרג מתחולתו של החוק הפלילי.⁶ בית המשפט העליון של גיאורגיה פסק בסוף יולי 2018,

¹ ראו, סעיף 12 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש] התשל"ג-1973; שם, פרק ג1 – עיסוק בקנבוס לצרכים רפואיים ולמחקר; הממשלה ה-32, החלטה מס' 3069, פיקוח והסדרת מקור לאספקת קנאביס למטרות רפואיות ולמחקר, 7.8.11. כניסה אחרונה: 8 בספטמבר 2020.

ראו עוד, פלורה קוך דבידוביץ', השימוש בקנאביס למטרות רפואיות בישראל וההתוויות המפורטות של קנאביס למטרות רפואיות במדינות שונות, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, כ"ב בתמוז תשע"ה, 9 ביולי 2015; פלורה קוך דבידוביץ', היבטים שונים של המתווים להסדרת השימוש בקנאביס לצרכים רפואיים בכמה מדינות בעולם, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, כ"ג אלול תשע"ו, 26 בספטמבר 2016; רננה גוטרייך, היבטים של שימוש בקנאביס רפואי במדינות שונות, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, כו' אב תשע"ח, 7 באוגוסט 2018.

² על גישות ומודלים שונים של התייחסות החוק לקנאביס, אמנות בינלאומיות בעניין, רקע תיאורטי ותיאור הוויכוח הציבורי והמגמה המתפתחת בנושא זה בעולם ראו, עו"ד יעל טייב, לגליזציה ודה-קרימינליזציה של סם הקנאביס ותוצריו – סקירה משווה, הלשכה המשפטית של הכנסת, ד' בסיון תשע"ד, 2 ביוני 2014 (להלן: טייב, לגליזציה ודה-קרימינליזציה). תחום קשור נוסף שאיננו נסקר במסמך זה הוא הקנאביס התעשייתי. בעניין זה ראו, באתר האינטרנט של הכנסת, גדעון זעירא, אסדרת גידול של קנבוס לשימוש תעשייתי במדינות שונות, כ"ג בטבת תשע"ו, 4 בינואר 2016.

³ ראו, במאגר החקיקה של הכנסת, הצעת חוק הסדרת שוק הקנאביס לצריכה עצמית, התש"ף-2020 (1267/23/פ) של חה"כ רם שפע, כ"ג בסיון התש"ף, 15.6.20; הצעת חוק הסדרת שוק הקנאביס לצריכה עצמית, התש"ף-2020 (1443/23/פ) של חה"כ עידן רול, י"ד בתמוז התש"ף, 6.7.20. וראו עוד, הצעת חוק לתיקון פקודת הסמים המסוכנים (הגדרת צמח הקנבוס, מדרוג עבירות ועונשים בסם קנבוס), התש"ף-2020 (80/23/פ) של חה"כ שרון מרים השכל, כ"ו בניסן התש"ף, 20.4.20.

⁴ לסקירה של מודלים אפשריים שונים להסדרת השימוש בקנאביס ראו, באתר האינטרנט של ה-Jonathan, Rand Corporation, P. Caulkins, Beau Kilmer, Mark A. R. Kleiman, Robert J. MacCoun, Gregory Midgette, Pat Oglesby, Rosalie Liccardo Pacula and Peter Reuter, [Considering Marijuana Legalization: Insight for Vermont and Other Jurisdictions](#), 2015. כניסה אחרונה: 11 בנובמבר 2020

⁵ ראו, טייב, לגליזציה ודה-קרימינליזציה, עמ' 26 – 30. וראו עוד, בפורטל הממשלתי של הולנד, [Am I committing a Criminal Offence if I Possess, Produce or Deal in Drugs?](#). כניסה אחרונה: 11 בנובמבר 2020.

⁶ ראו, באתר האינטרנט של ה-New York Times, [Growing a Little Marijuana at Home Is Not a Crime, Italy's Top Court Says](#), Dec. 27, 2019; באתר האינטרנט של ה-Telegraph, [Italy Court Rules, Home-Growing Cannabis is Legal in Landmark Decision](#), 27 Dec. 2019.

כי החוקה איננה מאפשרת להטיל קנסות מנהליים בגין שימוש אישי בקנאביס שאיננו כרוך בסיכונם של אחרים.⁷ זאת, בהמשך לפסילת הפללה של שימוש אישי בפסיקה מנובמבר 2017.⁸ בספטמבר 2018 אישר בית-המשפט לחוקה של **דרום-אפריקה** פסיקה של בית-המשפט הגבוה בקייפטאון, אשר פסלה את האיסורים הפליליים על החזקה, גידול עצמי ושימוש אישי בקנאביס, בהיותם נוגדים את הזכות החוקתית לפרטיות.⁹ כמו כן, חקיקה שהתקבלה בספטמבר 2019 **בטריטוריית הבירה באוסטרליה** (Australian Capital Territory - ACT)¹⁰ ונכנסה לתוקף בסוף ינואר 2020, החריגה מענישה פלילית החזקה וגידול ביתי של קנאביס לשימוש אישי על ידי בני 18 ומעלה.¹¹ עם זאת, החוק הפדראלי באוסטרליה עדיין אוסר זאת, ואף יתכן כי הממשל הפדראלי יפעל לביטול אותה חקיקה טריטוריאלית.¹²

מדיניות של לגליזציה, שכאמור כוללת הסדרה מלאה של שוק הקנאביס, הונהגה לראשונה בעולם באורוגוואי, בסוף שנת 2013 (הלגליזציה באורוגוואי איננה נסקרת במסמך זה, שכן היא כבר נסקרה על ידינו במסמך קודם).¹³ **מלבד אורוגוואי, לגליזציה מלאה של שוק הקנאביס קיימת נכון להיום גם בקנדה ובכמה מהמדינות בארצות הברית**, כפי שיפורט בהמשך סקירה זו.

יצוין כי במקסיקו נדונה בימים אלה הצעת חוק ללגליזציה של הקנאביס. כבר באוקטובר 2018 ניתנו במקסיקו שתי פסיקות של בית-המשפט העליון שקבעו כי איסור מוחלט על שימוש בקנאביס לצרכי פנאי נוגד את הזכות החוקתית לאוטונומיה של הפרט.¹⁴ אלו הצטרפו לשלוש פסיקות דומות שניתנו מאז שנת 2015 וכך נקבע תקדים מחייב, אשר על פי החוק המקסיקני נוצר לאחר חמש פסיקות דומות.¹⁵ באותה

בנוסף לכך, בסוף שנת 2016 הותרו הגידול והמכירה של קנאביס עם פחות מ-0.2% THC (החומר הפסיכואקטיבי שבסם), אך נפסק כי ההיתר איננו כולל מכירה ושימוש לצרכי פנאי. ראו, באתר האינטרנט [What's](#), Italy Magazine, Jamie Mackay, [the Deal with Italy's Cannabis Shops?](#), 08/13/2019. כניסה אחרונה: 11 בנובמבר 2020.

⁷ ראו, באתר האינטרנט Radio Free Europe Radio Liberty, [Georgian Court Abolishes Fines For Marijuana Consumption](#), July 30, 2018. כניסה אחרונה: 11 בנובמבר 2020.

⁸ ראו, באתר האינטרנט OC Media, [Constitutional Court Outlaws All Punishment for Cannabis Consumption in Georgia](#), 30 July, 2018. כניסה אחרונה: 11 בנובמבר 2020.

⁹ ראו, באתר האינטרנט של בית-המשפט לחוקה של דרום-אפריקה, [Minister of Justice and Constitutional Development and Others v Prince \(Clarke, Stobbs and Thorpe Intervening\) \(Doctors of Life International Inc as Amicus Curiae\); National Director of Public Prosecutions and Others v Rubin; National Director of Public Prosecutions and Others v Acton and Others](#), 18 September 2018. כניסה אחרונה: 11 בנובמבר 2020.

¹⁰ אוסטרליה הינה פדרציה המורכבת משש מדינות ושתי טריטוריות, אחת מהן טריטוריית הבירה.

¹¹ ראו, בפורטל הממשלתי של ה-ACT, [Know the ACT Cannabis Rules](#). כניסה אחרונה: 12 בנובמבר 2020. יש לציין כי מודגש שם שמדובר בדה-קרימינליזציה ולא בלגליזציה.

¹² שם. וראו עוד, באתר האינטרנט ABC News, [ACT Legalises Personal Cannabis Use, Becoming First](#), Australian Jurisdiction to Do So, 25 September 2019. כניסה אחרונה: 12 בנובמבר 2020.

¹³ ראו, טייב, [לגליזציה ודה-קרימינליזציה](#), עמ' 29 – 30. [וראו עוד עמ' 24 – 26 שם, אודות מדיניות הקנאביס בספרד]. וראו עוד, באתר האינטרנט של ספריית הקונגרס של ארה"ב, Graciela Rodriguez-Ferrand, [Decriminalization of Narcotics: Uruguay](#), Updated 7/28/2016.

יש לציין כי יישום החוק באורוגוואי התעכב, והמכירה החוקית בבתי-מרקחת החלה בפועל רק ביולי 2017. ראו, באתר האינטרנט של ה-New York Times, Ernesto Londoño, [Uruguay's Marijuana Law Turns Pharmacists Into Dealers](#), July 17, 2017; באתר האינטרנט של ה-BBC, Simon Maybin, [Uruguay: The World's Marijuana Pioneer](#), 3 April, 2019. כניסה אחרונה: 11 בנובמבר 2020.

¹⁴ ראו, באתר האינטרנט של סוכנות הידיעות Reuters, [Mexico Supreme Court Says Ban on Recreational Marijuana Unconstitutional](#), November 1, 2018. כניסה אחרונה: 11 בנובמבר 2020.

¹⁵ ראו, באתר האינטרנט של סוכנות הידיעות AP, Peter Orsi, [Mexico Court Sets Precedent on Legal, Recreational Pot Use](#), November 1, 2018. כניסה אחרונה: 11 בנובמבר 2020. וראו גם:

José María Serna de la Garza, "The Concept of Jurisprudencia in Mexican Law", [Mexican Law Review](#), [S.I.], January 2009, date accessed: 31 December. 2020.

פסיקה נתן בית-המשפט לקונגרס 90 יום לתקן את החוק בטרם תהפוך קביעתו למחייבת גם דה-יורה,¹⁶ אך בהמשך ניתנה לכך ארכה עד 15 בדצמבר 2020 ולאחריה עוד ארכה נוספת עד 30 באפריל 2021.¹⁷ הצעת חוק שעוסקת בהסדרת הקנאביס (Dictamen para la Regulación del Cannabis) אושרה בסנאט של מקסיקו ב-19 בנובמבר 2020. ההצעה מתירה לרכוש ממוכרים מורשים ולהחזיק עד 27 גרם קנאביס, ולגדל לצריכה עצמית בבית עד שישה צמחי קנאביס (או עד שמונה צמחים במקרה של מגורים משותפים עם אדם בגיר אחר). עוד נקבע בה, בין השאר, כי החזקת קנאביס בכמות של 28 עד 200 גרם תגרור קנסות מנהליים ואילו החזקת קנאביס בכמות שעולה על 200 גרם עלולה לגרור ענישה פלילית לרבות עונשי מאסר. כמו כן דובר בהצעה על הקמת מכון לאומי להסדרת הקנאביס והפיקוח עליו (Instituto Mexicano para la Regulación y Control del Cannabis), על מיסוד מקומות מורשים על-ידי המכון האמור למכירת קנאביס, שהגישה אליהם תוגבל לבגירים בלבד; על איסור סחר בקנאביס בברים ובחנויות שבהם מוכרים משקאות אלכוהוליים, על איסור לעשן או לצרוך מוצרי קנאביס במקומות ציבוריים וליד קטינים בני פחות מ-18, ועל איסור לצרוך או להחזיק קנאביס ברדיוס של 500 מטרים ממוסדות חינוך, תחנות משטרה ובתי כלא. בנוסף, הצעת החוק גם עומדת על הצורך לקבוע הסדרים מיוחדים בכל הנוגע למעורבותן של אוכלוסיות ילידות ואוכלוסיות פגיעות אחרות בגידול, ייצור, סחר וצריכה של קנאביס. **הצעת החוק עדיין טעונה את אישורו של הבית התחתון של הקונגרס – בית הנבחרים (Cámara de Diputados).**¹⁸

מנגד, יש לציין כי במשאל עם שהתקיים בניו-זילנד באוקטובר 2020 יחד עם הבחירות הכלליות, נדחתה ברוב קטן הצעה שביקשה להתיר באופן מלא את השימוש בקנאביס תוך הסדרה ופיקוח על ייצורו ומיסוי מכירתו.¹⁹ כאמור, להלן ייסקרו בהרחבה הסדרי חקיקה שעוסקים בלגליזציה של שוק הקנאביס בארצות הברית ובקנדה.

¹⁶ ראו, באתר האינטרנט של ה-Washington Post, [Cristopher Ingraham, Mexico's Supreme Court Overturns Country's Ban on Recreational Marijuana](#), November 1, 2018.

¹⁷ Eduardo Murillo, "Corte da hasta abril de 2021 para legalizar marihuana", [Periodico La Jornada](#), Viernes 11 de diciembre de 2020, p. 12.

¹⁸ ראו, באתר הסנאט של מקסיקו (בספרדית): [Aprueba el Senado, en lo general, dictamen para la regulación del Cannabis](#), 19 noviembre 2020; באתר העיתון El País (בספרדית), [6 Preguntas sobre la legalización del consumo recreativo de la marihuana en México](#), 24 noviembre 2020; וראו גם באתר האינטרנט של סוכנות הידיעות Reuters, [Vote in Mexico Brings World's Largest Legal Weed Market One Step Closer](#), November 20, 2020; ובאתר האינטרנט של ה-Washington Post, [Mexico is Poised to Legalize Marijuana, But Advocates Don't Like the Details](#), November 8, 2020. Marissa J. Lang, [Mexico is Poised to Legalize Marijuana, But Advocates Don't Like the Details](#), November 8, 2020. כניסה אחרונה לכל האתרים דלעיל: 30 בדצמבר 2020.

¹⁹ ראו, באתר האינטרנט וואלה, [אזרחי ניו-זילנד הצביעו בעד המתות חסד, אך נגד לגליזציה של קנאביס](#), 31 באוקטובר 2020; בפורטל הממשלתי של ממשלת ניו-זילנד, [Cannabis Legalisation and Control Referendum](#).

וראו עוד, באתר האינטרנט של ספריית הקונגרס של ארה"ב, Kelly Buchanan, [New Zealand: Referendums on Assisted Dying and Cannabis Legalization to be Held in 2020](#), December 17, 2019. כניסה אחרונה: 12 בנובמבר 2020.

1. ארצות הברית

החוק הפדראלי

בשנת 1970 נחקק בארה"ב "חוק החומרים המפוקחים", The Controlled Substances Act (להלן: ה-CSA או החוק),²⁰ בהתאם להתחייבויותיה של ארה"ב באמנות הסמים של האו"ם.²¹ החוק כינס לתוכו את כלל החומרים המפוקחים בחקיקה הפדראלית, בחלוקה לחמישה נספחים על-פי סדר יורד של ההגבלות המוטלות עליהם, ולפי רמת התועלת והסיכון שבהם.²² החוק קובע מנגנונים להוספה של חומרים מפוקחים לנספחים, מחיקתם מהם והעברתם מנספח לנספח.²³ הקנאביס נכלל בנספח הראשון,²⁴ שבו נמנים הסמים הקשים ביותר, אשר:²⁵

- יש בהם פוטנציאל גבוה של שימוש לרעה (abuse);
- אין להם שימוש מקובל בטיפול רפואי בארה"ב;
- ואין מקובל לגביהם שימוש בטוח תחת השגחה רפואית.

החזקה בסמים לשימוש עצמי היא עבירת עוון, וכאשר מדובר בעבירה ראשונה הסנקציה עליה היא מאסר עד שנה, קנס בגובה \$1,000 לפחות, או שניהם יחד. בהרשעה שנייה לאחר הרשעה סופית קודמת בכל עבירת סמים, הסנקציה על החזקה היא מאסר למשך 15 ימים לפחות אך לא יותר משנתיים, וקנס בגובה \$2,500 לפחות. לאחר שתי הרשעות סופיות כאמור או יותר, הסנקציה על עבירה נוספת היא מאסר למשך 90 ימים לפחות ולא יותר משלוש שנים, וקנס בגובה \$5,000 לפחות.²⁶

²⁰ ראו, באתר האינטרנט של ה-United States Drug Enforcement Authority (DEA), United States Code, Title 21 – [Chapter 13 – Drug Abuse Prevention and Control](#), Food and Drugs, [The Controlled Substances Act](#). וראו עוד, [Section 801 – Congressional Findings and Declarations: Controlled Substances](#), 801(3) – (6). כניסה אחרונה: 9 בספטמבר 2020.

סמכותו של הממשל הפדראלי לחוקק בתחום זה, אשר לכאורה נמצא בסמכותן של המדינות (וראו להלן), נשענת על כך שיש לתופעת השימוש בסמים השלכה משמעותית על הסחר הבין-מדינתי. משום כך, החוק מתחיל בהצהרות על השלכות אלו ועל כך שלא ניתן להבחין בין סמים המיוצרים ומופצים בתוך המדינות לאלה המופצים ביניהן. ראו שם, Part A – Introductory Provisions, [Section 801 – Congressional Findings and Declarations: Controlled Substances](#), 801(3) – (6).

ליחס בין החקיקה המדינתית לחוק הפדרלי, ראו להלן.

במקרה מפורסם של שימוש בקנאביס לצרכים רפואיים, אשר הותר בקליפורניה (ולראשונה בארה"ב) בשנת 1996, אישר בית המשפט העליון של ארה"ב את חוקתיות החוק, ברוב של שישה שופטים. ראו, באתר האינטרנט של חברת Lexis Nexis Law, [School Case Brief, Gonzales v. Raich - 545 U.S. 1, 125 S. Ct. 2195 \(2005\)](#). כניסה אחרונה: 9 בספטמבר 2020.

²¹ ראו, באתר האינטרנט של המשרד לענייני סמים ופשיעה של האו"ם, [International Drug Control Conventions](#), CSA, 801(7). כניסה אחרונה: 9 בספטמבר 2020.

וראו עוד, (3), 801a(2), [Section 801a – Congressional Findings and Declarations: Psychotropic Substances](#), CSA.

²² CSA, Part B – Authority to Control; Standards and Schedules, [Section 812 – Schedules of Controlled Substances](#), 812(a) – Establishment.

²³ CSA, [Section 811 – Authority and Criteria for Classification of Substances](#).

²⁴ CSA, [Section 812 – Schedules of Controlled Substances](#), Schedule I, Section c(10) – Marihuana.

²⁵ CSA, [Section 812 – Schedules of Controlled Substances](#), 812(b) – Placement on Schedules; Findings Required, (b)(1)(A) – (C).

נספח זה כולל סמים כגון הרואין, LSD ואקסטזי. ראו, באתר האינטרנט של ה-DEA, [Controlled Substances Schedules](#), כניסה אחרונה: 10 בספטמבר 2020. וראו דוגמאות לסמים הכלולים בנספחים האחרים, שם.

²⁶ ראו, [Section 844 – Penalties for Simple Possession](#), 844(a) – Unlawful Acts; Penalties, CSA, Part D – Offenses And Penalties.

החוקים המדינתיים

למרות האמור, ברמה המדינתית ישנה בארה"ב מגמה של דה-קרימינליזציה ואף לגליזציה של קנאביס.²⁷ הלגליזציה החלה בקולורדו ובמדינת וושינגטון בשנת 2012,²⁸ המשיכה באלסקה, אורגון ומחוז הבירה וושינגטון בשנת 2014, בקליפורניה, מיין,²⁹ מסצ'וסטס ונבדה בשנת 2016, במישגן ובוורמונט בשנת 2018,³⁰ וביוני 2019 באילינוי.³¹ בכל המדינות האמורות מלבד ורמונט ואילינוי הלגליזציה לא נעשתה באמצעות הליך חקיקתי רגיל, אלא באמצעות "יוזמת בוחרים" (Voter Initiative), שהיא הליך שבו האזרחים מצביעים על הצעת חקיקה (ואף תיקון החוקה) באופן ישיר.³² 21 הצעות חוק וכן חמש הצעות ל-Voter Initiatives הוגשו במדינות נוספות ונדחו, והצעות נוספות רבות עומדות על הפרק בכמה מדינות.³³ כמו כן, בשש מדינות הוגשו הצעות חוק שביקשו לחייב את בחינת העניין, ובניו-המפשייר ורוד-אייילנד אכן הוקמו ועדות לבחינת הלגליזציה, הרגולציה והמיסוי של קנאביס. לעומת זאת, בשנת 2018 הוגשו ונדחו

-
- בעניין זה ראו עוד, באתר האינטרנט של נציבות הענישה של ארה"ב, Mellisa, United States Sentencing Commission, K. Reimer, [Weighing the Charges: Simple Possession of Drugs in the Federal Criminal Justice System](#), September 2016. כניסה אחרונה: 14 בספטמבר 2020.
- אודות נציבות הענישה של ארה"ב ראו, באתר האינטרנט של הכנסת, עו"ד נתי פרלמן ועו"ד דינה צדוק, [גופים סטטוטוריים העוסקים בהבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה – סקירה משווה](#), ח' בתשרי תשע"א, 16 בספטמבר 2010, עמ' 2 – 8.
- ²⁷ מגמה זו זוכה לתמיכה רבה במפלגה הדמוקרטית. ראו, באתר האינטרנט Vox, German Lopez, ["Marijuana Legalization is Winning the 2020 Democratic Primaries"](#), Mar. 5, 2019. כניסה אחרונה: 15 בספטמבר 2019.
- ²⁸ לסקירת החקיקה במדינת וושינגטון ובקולורדו ראו, טייב, [לגליזציה ודה-קרימינליזציה](#), עמ' 18 – 20. המסמך סוקר גם את הדה-קרימינליזציה במדינת קליפורניה, אך לאחר כתיבתו הונהגה בה לגליזציה.
- ²⁹ המכירה החוקית של קנאביס החלה בפועל באוקטובר 2020. ראו, באתר האינטרנט של ה-Marijuana Policy Project (MPP), [Legal Marijuana Sales in Maine to Begin on Friday](#), Oct 08, 2020. כניסה אחרונה: 25 באוקטובר 2020.
- ³⁰ בספטמבר 2020 התקבלה חקיקה נוספת המתירה מכירת קנאביס וממסה אותו. עד אז התיר החוק רק צריכה וגידול של קנאביס. המכירה החוקית תחל בשנת 2022. ראו, באתר האינטרנט של ה-MPP, [Vermont Senate Approves Bill to Regulate and Tax Cannabis Sales](#), Sep 22, 2020; [Vermont Becomes the 11th State to Legalize, Regulate, and Tax Cannabis Sales for Adults](#), Oct 07, 2020. כניסה אחרונה: 25 באוקטובר 2020.
- ³¹ ראו, באתר האינטרנט של ה-National Conference of State Legislatures (NCSL), [Marijuana Overview](#), 10/17/2019. כניסה אחרונה: 15 בספטמבר 2020.
- וראו עוד, באתר האינטרנט CBS News, Audrey McNamara, [These States Now Have Legal Weed, and Which States Could Follow Suit in 2020](#), January 1, 2020.
- בשנת 2019 היתה לגליזציה של הקנאביס גם בגואם ובאיי הבתולה של ארה"ב. ראו, באתר האינטרנט של ה-National Institute on Drug Abuse, [How Legal is Marijuana?](#), כניסה אחרונה: 15 בספטמבר 2020.
- ³² אפשרות זו קיימת כיום ב-24 מן המדינות. על כך ראו, באתר האינטרנט של ה-NCSL, [Initiative Process 101](#), כניסה אחרונה: 15 בספטמבר 2020.
- ³³ ראו למשל, באתר האינטרנט Politico, Mona Zhang, [Marijuana Legalization May Hit 40 States. Now What?](#), 1/20/2020; באתר האינטרנט USA Today, Trevor Hughes, [All Eyes on New York State Plan to Legalize Cannabis on the Ballot](#), February 13, 2020; באתר האינטרנט של ה-MPP, [Marijuana, Help Those Hit by War on Drugs](#), February 13, 2020. כניסה אחרונה: 24 בספטמבר 2020.

הצעות חוק לביטול הלגליזציה במדינת וושינגטון, והצעת ביטול עדיין תלויה ועומדת במסצ'וסטס.³⁴ ב-16 מדינות נוספות ישנה דה-קרימינליזציה של קנאביס,³⁵ ו-46 מדינות מתירות קנאביס רפואי.³⁶

כמו כן יש לציין, כי במסגרת הבחירות הכלליות שנערכו בארה"ב זה עתה עלו להצבעה יוזמות לגליזציה בארבע מדינות: אריזונה, דרום-דקוטה, מונטנה וניו-ג'רזי.³⁷ זאת בנוסף ליוזמה להתיר שימוש בקנאביס לצרכים רפואיים במדינת מיסיסיפי, וכן יוזמת דה-קרימינליזציה כללית של השימוש בסמים לצרכים עצמית במדינת אורגון (בה, כאמור, כבר ישנה לגליזציה של קנאביס מאז 2014).³⁸ כל היוזמות זכו לרוב.³⁹ בהקשר זה יש גם לציין, כי באופן דומה לאמור, ישנן גם ערים הפועלות באופן עצמאי ולמרות החקיקה המדינתית נוקטות במדיניות מקלה יותר בנוגע לשימוש בקנאביס בתחומן. כך למשל, בשנת 2014 הודיעו ראש עיריית ניו-יורק ומפקח משטרת ניו-יורק על שינוי מדיניות שלפיו המחזיקים בכמויות קטנות של קנאביס עשויים להיענש באמצעות קנסות בלבד.⁴⁰ מאידך, יש גם ערים במדינות המתירות את השימוש בקנאביס, אשר אוסרות על כך בתחומן.⁴¹

³⁴ ראו, באתר האינטרנט של הרשות המחוקקת של מסצ'וסטס, [Bill H.3531](#), An Act relative to the repeal of the [Bill SD.1558](#), An Act ; legalization of marijuana laws in the Commonwealth of Massachusetts, 1/22/2019 relative to the repeal of the legalization of Marijuana (Cannabis) Laws in the Commonwealth of Massachusetts, [Bill S.1060](#), An Act relative to the repeal of the Citizen Referendum Law on marijuana, 1/23/2017 ; 1/28/2019 [Massachusetts Law](#) ; [Marijuana in Massachusetts – What's Legal?](#), בפורטל הממשלתי של מסצ'וסטס, [About Marijuana](#). כניסה אחרונה: 15 בספטמבר 2020.

³⁵ ראו פירוט, באתר האינטרנט של ה-NCSL, [Marijuana Overview](#), 10/17/2019, כניסה אחרונה: 15 בספטמבר 2020. ב-11 מדינות נוספות נקבעו הקלות בנוגע לעונשים הפליליים או למחיקת הרשעות בנוגע לקנאביס. שם.

³⁶ ראו, באתר האינטרנט של ה-NCSL, [State Medical Marijuana Laws](#), 3/10/2020, בהקשר זה יש לציין כי הקונגרס אף הגביל בחקיקה תקציבית את יכולתו של משרד המשפטים לעשות שימוש בהקצאות התקציביות שלו על מנת למנוע מן המדינות ליישם את חוקיהם המתירים קנאביס רפואי. ראו, באתר האינטרנט של ה-Lisa N. Sacco, Erin Bagalman, Kristin Finklea and Sean Lowry, [The](#), Department of Homeland Security [Marijuana Policy Gap and the Path Forward](#), Congressional Research Service, March 10, 2017 בעמ' 51. כניסה אחרונה: 16 בספטמבר 2020.

³⁷ ראו, באתר האינטרנט של ה-NCSL, [State Elections 2020: Marijuana Ballot Measures](#), Oct. 15, 2020, בפורטל הממשלתי של אריזונה, [2020 General Election Publicity Pamphlet](#); באתר האינטרנט של ה-Secretary of State of [2020 Ballot Questions](#); באתר האינטרנט של ה-Secretary of State של מונטנה, [Proposed](#); [2020 Ballot Issues](#); בפורטל הממשלתי של ניו-ג'רזי, [Constitutional Amendment to Legalize Marijuana](#). כניסה אחרונה: 12 בנובמבר 2020.

³⁸ ראו, באתר האינטרנט של ה-Secretary of State של אורגון, [Measure 110 – Explanatory Statement](#), יש לציין כי בנוסף לכך עלתה להצבעה יוזמה להתיר שימוש רפואי בפסילוציבין (Psilocybin), חומר אקטיבי שמקורו בפטריות, היעיל בטיפול בדיכאון. ראו שם, [Measure 109 – Explanatory Statement](#). כניסה אחרונה: 12 בנובמבר 2020. גם יוזמה זו התקבלה.

³⁹ ראו, באתר האינטרנט של ה-MPP, [Clean Sweep for All Five Marijuana Reform Campaigns](#), Nov 04, 2020, באתר האינטרנט Reason, [Oregon Becomes the First State to Decriminalize Use of All Drugs](#), 11.4.2020, [Jacob Sullum](#). כניסה אחרונה: 12 בנובמבר 2020.

⁴⁰ ראו, באתר האינטרנט של עיריית ניו-יורק, [Transcript: Mayor de Blasio, Police Commissioner Bratton Announce Change in Marijuana Policy](#), November 10, 2014.

וראו עוד, באתר האינטרנט Penn Live, [It's Official: Harrisburg Council Reduces Penalties for Pot Possession](#), July 5, 2016, כניסה אחרונה: 17 בספטמבר 2020.

⁴¹ ראו למשל, באתר האינטרנט New Jersey 101.5, [These NJ Towns Say No to Legal Marihuana, Updated](#), Erin Vogt, [Marijuana](#), Conway Daily Sun של ה-Daymond Steer, [List, August 2019](#), August 20, 2019; באתר האינטרנט של ה-Sales Legal in Maine Today, but Not Fryeburg, Updated Oct 9, 2020, כניסה אחרונה: 24 בספטמבר 2020.

החקיקה המדינתית אל מול החוק הפדראלי

השאלות התאורטיות והמעשיות הנובעות מן הפער ההולך ומתרחב בין החוק הפדראלי האוסר צריכת קנאביס לחוקים מדינתיים המתירים זאת מורכבות ומגוונות.⁴² כפי שיובהר בהמשך, בצד המעשי גם ישנו הבדל בין המדיניות של הממשל הנוכחי בראשות הנשיא טראמפ לזו של הממשל הקודם בראשות הנשיא אובמה, אף שגם ממשל אובמה הביע התנגדות נחרצת למגמת הלגליזציה.⁴³

כאמור, המדינות הראשונות שבהן הונהגו הסדרי לגליזציה לקנאביס עשו זאת בתקופת ממשל אובמה, אשר הודיע כי לא יבקש להביא לביטולם כל עוד הממשל המדינתי והמקומי מקפיד לנקוט באמצעי הפיקוח והאכיפה הנדרשים בכל הנוגע לגידולו, הפצתו, מכירתו והחזקתו של הסם, לשם צמצום הסיכונים לבטיחות הציבור, לבריאותו ולאינטרסים אחרים של אכיפת החוק.⁴⁴ כמו כן, תזכירי מדיניות שונים שפורסמו לתובעים הפדראליים על ידי ממשל אובמה, לפני תחילת הלגליזציה, כללו הנחיות שלא למקד משאבים פדראליים נגד יחידים הפועלים באופן ברור על פי החוק המדינתי המאפשר שימוש בקנאביס רפואי. לאחר הלגליזציה בקולורדו ובמדינת וושינגטון פורסמו הנחיות אשר קבעו כי יש לתעדף את השקעת משאבי החקירה והתביעה הפדראליים להתמודדות עם סיכוני הקנאביס המשמעותיים ביותר:⁴⁵

- הפצתו לקטינים.
- הגעת הכנסות ממכירתו לארגוני פשיעה.
- העברתו ממדינות שבהן הוא חוקי למדינות אחרות.
- שימוש בפעילות שחוק המדינה מתיר להסוואת פעילות לא חוקית.
- שימוש בנשק או באלימות במסגרת גידולו והפצתו של הסם.
- פגיעה בבטיחות הציבור ובריאותו, למשל, במקרים של נהיגה תחת השפעת הסם.⁴⁶
- גידולו באדמות פדראליות, והחזקתו וצריכתו בשטח פדראלי.

תחת ממשל טראמפ, בתחילת שנת 2018 פרסם שר המשפטים סנזס תזכיר המבטל את ההנחיות האמורות. התזכיר קובע כי אין צורך בהנחיות ייחודיות לעניין הקנאביס, ומנחה את התביעה הפדראלית

⁴² בעניין זה ראו, באתר האינטרנט של הקונגרס, [Todd Garvey and Brian T. Yeh, State Legalization of Recreational Marijuana: Selected Legal Issues](#), Congressional Research Service, January 13, 2014; [Todd Garvey, David H. Carpenter and Charles Doyle, Marijuana: Medical and Retail – An Abbreviated View of Selected Legal Issues](#), April 8, 2015. כניסה אחרונה: 15 בספטמבר 2020.

⁴³ ראו, באתר האינטרנט של הבית הלבן של הנשיא אובמה, [Office of National Drug Control Policy, Marijuana](#), כניסה אחרונה: 15 בספטמבר 2020.

⁴⁴ האפשרות לערער על חוקיותה של חקיקת לגליזציה מדינתית כסותרת את עקרון ה-Supremacy של החוק הפדראלי היא שאלה פרשנית סבוכה, התלויה במידת הסתירה הפוזיטיבית בין החוק המדינתי לחוק הפדראלי, אשר טרם נדונה. בעניין זה ראו, בעניין זה ראו, באתר האינטרנט של הקונגרס, [Todd Garvey and Brian T. Yeh, State Legalization of Recreational Marijuana: Selected Legal Issues](#), Congressional Research Service, January 13, 2014, עמ' 7 – 19. כניסה אחרונה: 15 בספטמבר 2020.

⁴⁵ ראו, באתר האינטרנט של משרד המשפטים של ארה"ב, [James M. Cole, Deputy Attorney General, Guidance Regarding Marijuana Enforcement](#), August 29, 2013. כניסה אחרונה: 16 בספטמבר 2020.

⁴⁶ בעניין ההשפעות של קנאביס על נהיגה ראו, באתר האינטרנט של הקונגרס, [David Randall Peterman, Marijuana Use and Highway Safety](#), Congressional Research Service, May 14, 2019. כניסה אחרונה: 16 בספטמבר 2020.

לשוב ולפעול על פי ההנחיות הקיימות החלות על תביעות פליליות באופן כללי.⁴⁷ מחליפו של ששנס כשר המשפטים, וויליאם בארר, נתן אינדיקציות לכך שהוא איננו מתכוון לסטות בעניין זה מן המדיניות שנהגה בתקופת אובמה.⁴⁸ מכל מקום, נראה כי המשך מגמת הלגליזציה מלמד כי גם כיום אין לממשל הפדראלי רצון או יכולת לאכוף באופן ישיר את הוראות ה-CSA על צרכני קנאביס פרטיים, והוא ממשיך למקד את מאמצי מלחמתו בסמים מול ארגוני פשיעה העוסקים בכך.⁴⁹

למרות האמור, ל-CSA יש השפעה עקיפה רבה על השימוש בקנאביס גם בתוך המדינות שבהן הוא חוקי, במגוון תחומים:⁵⁰ מוסדות להשכלה גבוהה המקבלים מימון פדראלי אוסרים על השימוש בקנאביס בתחומם מחשש לאובדן המימון, ויש קושי בעריכת מחקרים אודות השימוש בקנאביס;⁵¹ תכניות סיוע פדרליות שונות מותנות באי-שימוש בסמים;⁵² משתמשים מנועים מלהחזיק נשק;⁵³ העוסקים בכך מתקשים לקבל שירותים פיננסיים בשל דרישות פדראליות, ונאלצים לנהל את עסקיהם במזומן;⁵⁴ הוצאותיהם אינן מוכרות לצרכי מס, מכיוון שהעסק כולו איננו חוקי על פי החוק הפדראלי, וכך אחוזי המס הריאליים שהם משלמים עשויים להגיע עד 90% ויותר,⁵⁵ ועוד.⁵⁶

⁴⁷ ראו, באתר האינטרנט של משרד המשפטים של ארה"ב, [Marijuana Enforcement](#), January 4, 2018; וראו עוד שם, [Justice Department Issues Memo on Marijuana Enforcement](#).

וראו עוד, באתר האינטרנט Vox, [The Trump Administration's New War on Marijuana, Explained](#), Jan. 5, 2018. כניסה אחרונה: 16 בספטמבר 2020.

⁴⁸ ראו, באתר האינטרנט Vox, [The Trump Administration's Crackdown on Marijuana Legalization](#), Jan. 28, 2019. [Might End Under Bill Barr](#), כניסה אחרונה: 16 בספטמבר 2020.

⁴⁹ ראו, באתר האינטרנט של ה-Department of Homeland Security, Lisa N. Sacco, Erin Bagalman, Kristin Finklea, and Sean Lowry, [The Marijuana Policy Gap and the Path Forward](#), Congressional Research Service, March 10, 2017, בעמ' 11. כניסה אחרונה: 16 בספטמבר 2020.

⁵⁰ עמ' 5 – 6, שם. וראו עוד, באתר האינטרנט של הקונגרס, Todd Garvey, David H. Carpenter and Charles Doyle, [Marijuana: Medical and Retail – Selected Legal Issues](#), Congressional Research Service, April 8, 2015, בעמ' 24 – 34; ראו, באתר האינטרנט של הקונגרס, Lisa N. Sacco, [The Schedule I Status of Marijuana](#), Congressional Research Service, Updated September 11, 2020, בעמ' 2. כניסה אחרונה: 21 בספטמבר 2020.

⁵¹ שם. וראו, באתר האינטרנט The Lantern, Owen Daugherty, [Risk of Losing Federal Funding Reason why Medical Marijuana Research Won't Happen](#), August 23, 2017.

ראו עוד, באתר האינטרנט של העיתון הרשמי של ארה"ב, [Applications To Become Registered Under the Controlled Substances Act To Manufacture Marijuana To Supply Researchers in the United States](#), 81 Federal Register, 53846 – 53848, 08/12/2016. כניסה אחרונה: 23 בספטמבר 2020.

⁵² בעניין זה ראו, באתר האינטרנט של הקונגרס, Maggie McCarty, Gene Falk, Randy Alison Aussenberg and David H. Carpenter, [Drug Testing and Crime-Related Restrictions in TANF, SNAP, and Housing Assistance](#), Congressional Research Service, Updated November 28, 2016. כניסה אחרונה: 23 בספטמבר 2020.

⁵³ ראו, באתר האינטרנט של ה-Bureau of Alcohol, Tobacco, Firearms and Explosives (ATF), [Identify Prohibited Persons](#), כניסה אחרונה: 23 בספטמבר 2020.

⁵⁴ ראו, באתר האינטרנט Forbes, Kevin Murphy, [Legal Marijuana: The \\$9 Billion Industry That Most Banks Won't Touch](#), Sep. 6, 2018. כניסה אחרונה: 23 בספטמבר 2020.

בעניין זה ראו עוד, באתר האינטרנט של ה-Financial Crimes Enforcement Network, [Secrecy Act Expectations Regarding Marijuana-Related Businesses](#), February 14, 2014. כניסה אחרונה: 23 בספטמבר 2020.

⁵⁵ ראו, באתר האינטרנט Vox, German Lopez, [Marijuana is Illegal Under Federal Law Even in States that Legalize It](#), Nov. 14, 2018. כניסה אחרונה: 24 בספטמבר 2020.

⁵⁶ בעניין זה ראו, באתר האינטרנט של הקונגרס, Erika K. Lunder, [Marijuana and Federal Tax Law: In Brief](#), Congressional Research Service, Updated May 26, 2015. כניסה אחרונה: 24 בספטמבר 2020.

בנוסף לאמור יש לציין, כי במשך השנים עלו ונדחו בקשות לשנות את החוק הפדראלי באמצעות העברת הקנאביס מן הנספח הראשון של ה-CSA לנספחים מגבילים פחות. על פי ה-CSA, כל בעל עניין רשאי להגיש למנהל ה-Drug Enforcement Authority (DEA) בקשה לפתוח בהליכים לשינוי הנספחים.⁵⁷ כך למשל, בשנת 2016 דחה ה-DEA שתי בקשות, אחת שהוגשה על ידי מושלי מדינת רוד-איילנד ומדינת וושינגטון ואחת שהוגשה על ידי עובד בריאות מניו-מקסיקו, להעביר את הקנאביס מן הנספח הראשון לנספח אחר. זאת, לאחר הליך בחינה בן חמש שנים שנעשה בשיתוף ה-Federal Drug Administration, אשר בסיומו שני הגופים הסיקו כי הקנאביס עדיין עומד בקריטריונים להכללה בנספח הראשון.⁵⁸ כמו כן, הוגשו בקונגרס הצעות חוק שונות שלא עברו, אשר ביקשו לתקן את ה-CSA, באמצעות הסרת הקנאביס מנספחי בכלל,⁵⁹ או העברתו לנספח אחר, החרגת תחולתו במדינות שבהן הוא חוקי על פי החוק המדינתי וביטול השלכות עקיפות שלו המתוארות לעיל.⁶⁰ השנה, לראשונה, אמורה לעלות להצבעה בבית-הנבחרים הצעת חוק המבקשת, בין היתר, להסיר את הקנאביס מן ה-CSA.⁶¹

לאור האמור, אין זה מדויק לומר כי יש במדינה ממדינות בארה"ב לגליזציה מלאה של הקנאביס, שכן הרובד הפדראלי ממשיך לחול גם על המדינות שבהן הונהגה לגליזציה של קנאביס, הן באופן תיאורטי והן באופן מעשי.

⁵⁷ ראו, באתר האינטרנט של ה-DEA, [CSA, Section 811 – Authority and Criteria for Classification of Substances](#), Code of Federal Regulations, Title 21 – Food ; 811(a) - Rules and Regulations of Attorney General; Hearing and Drugs, Chapter II – Drug Enforcement Administration, Department of Justice, Part 1308 – Schedules of Controlled Substances, Hearings, [Section 1308.43 – Initiation of Proceedings for Rulemaking](#).
כניסה אחרונה: 21 בספטמבר 2020.

⁵⁸ ראו, באתר האינטרנט של העיתון הרשמי של ארה"ב, [Denial of Petition To Initiate Proceedings To Reschedule](#), [Denial of Petition To Initiate Proceedings To ; Marijuana](#), 81 Federal Register, 53687 – 53766, 08/12/2016
[Reschedule Marijuana](#), 81 Federal Register 53767 – 53845, 08/12/2016

וראו עוד, באתר האינטרנט של ה-DEA, [DEA Announces Actions Related To Marijuana And Industrial Hemp](#), Lisa N. Sacco, [The Schedule I Status of Marijuana](#), Congressional, August 11, 2016
Research Service, Updated September 11, 2020, בעמ' 2. כניסה אחרונה: 21 בספטמבר 2020.

⁵⁹ וראו דוגמה לכך, באתר האינטרנט של הקונגרס, [S.597 - Marijuana Justice Act of 2019](#), הצעת חוק של הסנאטור הדמוקרטי קורי בוקר מניו ג'רזי, אשר היה מועמד לנשיאות, ושל אחרים. ההצעה מבקשת, בנוסף לאמור, להפחית תקציבים פדראליים למדינות שאינן מתירות את השימוש בקנאביס. ההצעה גם מנחה בתי משפט פדראליים למחוק רישומים פליליים על החזקה ושימוש בקנאביס, וקובעת כי תקום קרן להשקעה בקהילות שנפגעו באופן הקשה ביותר מן המלחמה בסמים.

יש לציין כי קבלת חקיקה פדראלית המתירה את השימוש בקנאביס, לצרכי פנאי בוודאי, מעוררת קושי מבחינת החוק הבין-לאומי והתחייבויותיה של ארה"ב באמנות האו"ם – קושי שכבר מתעורר גם על ידי החקיקה המדינתית בעניין, אך לא באותה עוצמה. בעניין זה ראו, באתר האינטרנט של ה-Department of Homeland Security, Lisa N. Sacco, Erin Bagalman, [The Marijuana Policy Gap and the Path Forward](#), Congressional Research Service, March 10, 2017, עמ' 28 – 29; באתר האינטרנט של מכון Brookings, Wells Bennet and John Walsh, [Marijuana Legalization is an Opportunity to Modernize International Drug Treaties](#), October 2014.

כניסה אחרונה: 16 בספטמבר 2020. וראו עוד הערה 127.

⁶⁰ ראו, באתר האינטרנט של הקונגרס, [Marijuana: Medical and Retail – Selected Legal Issues](#), Todd Garvey, David H. Carpenter and Charles Doyle, Congressional Research Service, April 8, 2015, בעמ' 37 – 40.

יש לציין, כי ה-CSA תוקן לראשונה בסוף שנת 2018, כאשר קנאביס תעשייתי (hemp), שמכיל רק כמויות קטנות של החומר הפסיכואקטיבי (THC) הוחרג מתחולתו. ראו, באתר האינטרנט של הקונגרס, [Agriculture Improvement Act of 2018](#), H.R.2 – [Agriculture Improvement Act of 2018](#), ובייחוד סעיף 12619 שם. כניסה אחרונה: 24 בספטמבר 2020.

⁶¹ ראו, באתר האינטרנט של הקונגרס, [Marijuana Opportunity Reinvestment and Expungement \(MORE\)](#), H.R.3884 - [House to Vote on Marijuana Legalization Bill This Month](#), Sep. 4, 2020, Lexology [Act of 2019](#).
כניסה אחרונה: 24 בספטמבר 2020.

להלן נסקור את החקיקה במדינת אילינוי, שהיא כאמור המדינה האחרונה בארה"ב אשר בחרה בלגליזציה מלאה.

1.1. מדינת אילינוי

עם היבחרו של המושל הדמוקרטי פריצקר, תומך נלהב בלגליזציה, והרחבת השליטה של המפלגה בשני בתי הקונגרס המדינתי, ⁶² התקבל בסוף מאי 2019 ה-Cannabis Regulation and Tax Act (להלן: CRTA או "החוק"), ⁶³ והוא אושר על ידי המושל בחודש יוני. ⁶⁴ החוק נכנס לתוקף בתחילת שנת 2020. בכך, הפכה אילינוי למדינה ה-11 בארה"ב אשר הנהיגה ללגליזציה מלאה של הקנאביס, והראשונה שבה ההסדר המתיר לא רק את צריכת הקנאביס אלא אף את מכירתו התקבל בחקיקה (ולא באמצעות "יוזמת בוחרים", ראו לעיל). יש לציין כי השימוש בקנאביס לצרכים רפואיים חוקי באילינוי מאז שנת 2014, ⁶⁵ עם הרחבות לכך בשנת 2018 ו-2019. ⁶⁶ כמו כן, כבר בשנת 2016 נקטה המדינה במהלך של דה-קרימינליזציה. ⁶⁷

החוק מפורט מאוד ומשתרע על פני יותר מ-600 עמודים. ⁶⁸ החוק לא רק התיר את השימוש בקנאביס, אלא גם ערך רפורמה מוחלטת בכל ההתייחסות המשפטית לנושא. הגישה העולה בביורר מן החוק היא כי לא זו בלבד שאיסורי הקנאביס ואכיפתם הינם מיותרים ובלתי מוצדקים ומשום כך יש לבטלם, אלא שאלה היו חלק מפגיעה חמורה ושיטתית באוכלוסיות מוחלשות. לפיכך יש לפעול במסגרת שינוי החקיקה לתיקון העוול ההיסטורי ולהשגת מטרות של צדק חברתי כנדבך מרכזי בהסדרה החדשה, אשר כונתה על ידי המושל "לגליזציה בגישה של צדק" (equity-centric). ⁶⁹ כך, החוק מחייב מתן העדפה והקלות לאוכלוסיות מוחלשות בכניסה לשוק הקנאביס והשקעה קבועה מהכנסות המיסוי ממנו בשכונות מוכות עוני ופשיעה. החוק גם קובע מנגנונים למחיקת רישומים פליליים של עבירות קנאביס שבוצעו בעבר, כפי שיפורט להלן.

⁶² ראו, באתר האינטרנט של ה-Chicago Tribune, [With Pritzker Win, Pot Legalization is Now in Legislators' Hands, But Not All are On Board](#), November 9, 2018, כניסה אחרונה: 12 באוקטובר 2020.

⁶³ ראו, באתר האינטרנט של האסיפה הכללית של אילינוי, (410 ILCS 705/), Illinois Compiled Statutes, Public Health, [Cannabis Regulation and Tax Act](#), כניסה אחרונה: 11 באוקטובר 2020.

⁶⁴ ראו, באתר האינטרנט של ה-Chicago Tribune, [Legal Marijuana is Coming to Illinois as Gov. Pritzker Signs Bill He Calls an 'Important and Overdue Change to Our State'](#), June 25, 2019, וראו עוד, באתר האינטרנט של ה-MPP, [Overview of the Illinois Cannabis Regulation and Tax Act](#), כניסה אחרונה: 12 באוקטובר 2020.

⁶⁵ יש לציין כי חקיקה המתירה שימוש בקנאביס לצרכים רפואיים כבר נחקקה במדינה בשנת 1978, אך זו לא נכנסה לתוקף מפני שהפעלתה היתה תלויה בגיבוש מדיניות מתאימה של המשטרה והמעולם, ראו, באתר האינטרנט של ה-Chicago Reader, [Medical Marijuana Is Already Legal in Illinois](#), April 8, 2010, Claire Thompson, [Medical Cannabis Patient Program \(MCP\) Update](#), June 4, 2020, כניסה אחרונה: 12 באוקטובר 2020.

⁶⁶ ראו, באתר האינטרנט של ה-Chicago Tribune, [Rauner Signs Medical Marijuana Expansion Bill](#), August 29, 2018, Jamie Munks, [New Law Broadens Access to Allowing Drug as Painkiller Alternative](#), August 12, 2019, [Medical Marijuana, Makes State Program Permanent](#), וראו עוד, בפורטל הממשלתי של מדינת אילינוי, [Opioid Alternative Pilot Program \(OAPP\) Update](#), June 4, 2020, באתר האינטרנט של משרד הבריאות של אילינוי, [Debilitating Conditions](#), כניסה אחרונה: 18 באוקטובר 2020.

⁶⁷ ראו, באתר האינטרנט של ה-Chicago Tribune, [Rauner Reduces Punishment for Minor Pot Possession from Jail to Citation](#), July 29, 2016, כניסה אחרונה: 12 באוקטובר 2020.

⁶⁸ ראו, באתר האינטרנט של האסיפה הכללית של אילינוי, [Amendment to House Bill 1438](#), כניסה אחרונה: 13 באוקטובר 2020.

⁶⁹ ראו, בפורטל הקנאביס של מדינת אילינוי, [Illinois Cannabis Resource Site](#), כניסה אחרונה: 15 באוקטובר 2020.

מעבר לכך, החוק מסדיר את כלל הפעילות בשוק הקנאביס, קובע את מנגנוני הפיקוח ומטיל עליו מיסים ייחודיים, אשר אמורים להביא למדינה הכנסה רבה.

החוק פותח, בין היתר, בהצהרות הבאות:

- על מנת לאפשר לרשויות אכיפת החוק להתמקד בטיפול בעבירות אלימות ורכוש; לייצר הכנסה עבור חינוך, מניעת התמכרויות והטיפול בהן; לשחרר משאבים ציבוריים להשקעה בקהילות ולמטרות ציבוריות נוספות; ולמען החירות האישית; האסיפה הכללית (הכוללת את שני בתי הפרלמנט של אילינוי, בית הנבחרים והסנאט) מצהירה כי על השימוש בקנאביס להיות חוקי עבור בני 21 ומעלה, ולהיות ממוסה בדומה לאלכוהול.⁷⁰

- למען הבריאות והבטיחות הציבורית של תושבי אילינוי, האסיפה הכללית מצהירה כי על הקנאביס להיות מפקח בדומה לאלכוהול, כדלהלן:⁷¹

- מכירה, הפצה או העברה של קנאביס לצעירים מתחת לגיל 21 יישארו אסורים;

- המבקש לרכוש קנאביס יידרש להוכיח את גילו;

- נהיגה תחת השפעת קנאביס תישאר אסורה;⁷²

- אנשי עסקים לגיטימיים, ולא עבריינים, ינהלו את המסחר בקנאביס;

- הקנאביס הנמכר במדינה ייבדק, יתויג ויהיה נתון לפיקוח נוסף, על מנת להבטיח כי הקונים מודעים ומוגנים; וכן יובא לידיעתם כל סיכון בריאותי הכרוך בשימוש בקנאביס, העולה ממחקר מבוקר ומבוסס (evidence-based, peer reviewed research).

החוק מטיל את הפיקוח והבקרה על שוק הקנאביס על משרדי ממשלה שונים.⁷³ רישום, רישוי ופיקוח בנוגע למגדלים, מעבדים, משנעים ומפיצים של הקנאביס, נעשה באמצעות משרד החקלאות והמשרד לפיקוח כלכלי ומקצועי של המדינה.⁷⁴ המשטרה המדינתית אחראית על עריכת תחקירים ביטחוניים ונטילת טביעות אצבעות ממנהלים וסוכנים של עסקים בתחום.⁷⁵ החוק מסמיך את משרד הבריאות להמליץ למשרדים האמורים בדבר אזהרות בריאות ראויות במקומות הפצה ובפרסומות, לרבות התוויות ואזהרות

⁷⁰ CRTA, [Article 1 – Short Title; Findings; Definitions](#), Section 1-5 – Findings, 1-5(a).

⁷¹ CRTA, [Article 1 – Short Title; Findings; Definitions](#), Section 1-5 – Findings, 1-5(b)(1) – (6).

וראו עוד סעיפים (e) - 1-5(c) שם.

⁷² יש לציין כי החוק גם מקים קבוצת עבודה לבחינת נושא הנהיגה תחת השפעת הקנאביס (DUI Cannabis Taskforce). על קבוצת העבודה והרכבה ראו, CRTA, [Article 900 – Amendatory Provisions](#), Section 900-38.

⁷³ CRTA, [Article 5 – Authority](#), וראו עוד שם, Section 5-5 – Sharing of Authority. וראו, בפורטל הממשלתי של מדינת אילינוי, [Adult Use Cannabis Summary](#), עמ' 10 – 11. כניסה אחרונה: 25 באוקטובר 2020.

⁷⁴ ראו, CRTA, [Article 5 – Authority](#), Section 5-10 – Department of Agriculture; Section 5-15 – Department of Financial and Professional Regulation. לתנאי קבלת הרישיונות השונים ואקדמיטציה של מעבדות ראו, Articles 15, 20, 30, 35, 40, 45, 50, 55 שם. וראו עוד, באתר האינטרנט של משרד החקלאות של אילינוי, [Adult Use Cannabis](#); באתר האינטרנט של המשרד לפיקוח כלכלי ומקצועי, [Adult Use Cannabis Program](#).

החוק אף יצר תכנית פיילוט ללימוד מקצועות הקנאביס, ראו [Article 25 – Community College Cannabis Vocational Pilot Program](#). וראו עוד, באתר האינטרנט של משרד החקלאות של אילינוי, [Community College Cannabis Vocational Pilot Program Applications - Questions and Answers](#). כניסה אחרונה: 18 באוקטובר 2020.

⁷⁵ CRTA, [Article 5 – Authority](#), Section 5-20 – Background Checks.

- עוד מצהירה האסיפה הכללית, כי אנשים שנעצרו או נאסרו בשל חוקי סמים סובלים מהשפעות שליליות ארוכות טווח, לרבות בתחומי התעסוקה, בעלות עסקית, דיור, בריאות ורווחה כלכלית.⁸⁶
- עוד מוצאת ומצהירה האסיפה הכללית כי בני משפחה (במיוחד ילדים) וקהילות של מי שנעצרו או נאסרו בשל חוקי סמים סובלים נזקים רגשיים, פסיכולוגיים וכלכליים כתוצאה מכך.⁸⁷
- יתרה מכך, האסיפה הכללית מוצאת ומצהירה כי קהילות מסוימות סבלו מנזקי האכיפה הבלתי-מידתית של חוקים הנוגעים לקנאביס. קהילות אלה נתקלות בקשיים גדולים יותר נוכח מערכות בנקאות מסורתיות ובהשגת מימון להקמת עסקים.⁸⁸
- עוד מוצאת האסיפה הכללית, כי אנשים שהתגוררו באזורים מוכי עוני סובלים השלכות שליליות, לרבות חסמים לתעסוקה, בעלות עסקית, דיור, בריאות ורווחה כלכלית ארוכת טווח.⁸⁹
- האסיפה הכללית גם מוצאת ומצהירה שבעלות עסקית בשוק הקנאביס, של אנשים שהתגוררו באזורים מוכי עוני ואכיפה מוגברת של חוקי קנאביס, מקדמת תעשיית קנאביס הוגנת.⁹⁰
- לפיכך, לשם תיקון נזקיה של האכיפה הלא-מידתית של חוקים הנוגעים לקנאביס, האסיפה הכללית מצהירה כי ראוי שתכנית לצדק חברתי תספק, בין היתר, סיוע כלכלי והקלות בהגשת בקשות רישיון לאנשים שנפגעו באופן הישיר והקשה ביותר מאכיפה זו ושמעוניינים לפתוח עסק בתחום.⁹¹
- בהמשך לכך, החוק קובע כי תוקם קרן ייעודית לפיתוח עסקי קנאביס,⁹² שתשמש למטרות הבאות בלבד:⁹³
 - הענקת הלוואות בריבית נמוכה ומענקי סיוע לפתיחת עסקים בתחום הקנאביס לזכאים לכך מטעמי צדק חברתי (Social Equity Applicant), בשל מגורים באזורים פגועים באופן לא-פרופורציונלי, או בשל מעצר או מאסר בגין עבירות קנאביס, שלהם או של בני משפחתם.⁹⁴
 - מימון פרסומים לציבור בכל הנוגע לתחום הקנאביס.
 - עריכת מחקרים בדבר השתתפותם של מיעוטים, נשים, חיילים משוחררים ובעלי מוגבלויות בתעשיית הקנאביס, ובנוגע לחסמי הכניסה העומדים בפניהם.

⁸⁶ שם, סעיף 7-1(c).

⁸⁷ שם, סעיף 7-1(d).

⁸⁸ שם, סעיף 7-1(e).

⁸⁹ שם, סעיף 7-1(f).

⁹⁰ שם, סעיף 7-1(g).

⁹¹ שם, סעיף 7-1(h).

⁹² CRTA, [Article 7 – Social Equity in the Cannabis Industry](#), Section 7-10 – Cannabis Business Development Fund, 7-10(a) – (c) וראו עוד סעיפים 7-10(b) – (c) שם.

⁹³ ראו שם, סעיפים (8) – (10) 7-10(a). וראו עוד סעיף 7-10(a) שם.

⁹⁴ אלה ניתנים על ידי משרד המסחר וההזדמנות הכלכלית (Department of Commerce and Economic Opportunity). ראו פירוט, CRTA, [Article 7 – Social Equity in the Cannabis Industry](#), Section 7-15 – Loans and Grants to Social Equity Applicants.

על המשרד לדווח למושל ולאסיפה הכללית דיווחים שנתיים על כך, סעיף (4) – (1) 7-15(e) שם. המשרד יתאים את פרסומו בעניין גם לאנשים עם שליטה מוגבלת באנגלית, סעיף 7-15(f).

- הכשרה מקצועית וסיוע טכני לתושבים באזורים שנפגעו באופן לא-מידתי מחוקי הקנאביס הקודמים ומאכיפתם (Disproportionately Impacted Areas).⁹⁵

על המשרד לפיקוח כלכלי ומקצועי להעניק הנחות של 50% על אגרות וחיובים בהגשת בקשות לקבלת רישיונות לזכאים.⁹⁶ מועמדים זכאים גם מקבלים העדפה בניקוד ההצעות שלהם לפתיחת עסקים. לשם הפחתת העלויות בכניסה לשוק, גם ניתן לקבל רישיון מותנה לפתיחת עסק ולאחר מכן לשכור מקום לפתיחתו, בתוך 180 ימים. כמו כן, החוק מגביל את מספר העסקים שאדם או גוף אחד יכול להחזיק בהם, אפילו באופן חלקי.⁹⁷ בתחילת כל שנה וכן לבקשת קצין הפיקוח הראשי, כל עסק מורשה בתחום ימסור דיווח ובו מידע, שיאפשר להעריך את מידת הגיוון בתעשייה ולמצוא דרכים להפחתה או סילוק של חסמי הכניסה אליה.⁹⁸

החוק גם ייסד תכנית שיקום בשם Restore, Reinvest and Renew (R3) Program. התכנית תשקיע 25% מהכנסות המדינה ממיסוי הקנאביס, אשר עשויות להגיע בעתיד לחצי מיליארד דולר בשנה,⁹⁹ במיזמים חברתיים באזורים מוכי פשע, אבטלה ועוני. המיזמים יעסקו בפיתוח כלכלי, מניעת אלימות, שיקום עבריינים, קידום נוער ומתן עזרה משפטית.¹⁰⁰ בחלק זה קובע החוק כי תכנית השיקום האמורה נועדה, בין השאר, לסייע לקהילות שנפגעו בעבר מחוסר השקעה כלכלית, אלימות, ושימוש יתר באמצעים פליליים, על ידי הקצאת משאבים לתמיכה ביוזמות מקומיות וקהילתיות להתמודדות עם תופעות אלה; להפחית באופן משמעותי את העוני והאלימות באמצעות נשק; ולקדם תכניות לעידוד צמיחה כלכלית, מניעת אלימות במשפחה, סיוע לנפגעי אלימות, הגנה על בריאות הציבור, ויצירת תשתיות תעסוקתיות.

כאמור, החוק גם קובע מנגנונים למחיקת רישומים פליליים של עבירות קנאביס שבוצעו בעבר.¹⁰¹ אלה נחלקים לשלושה סוגים:¹⁰² א. מחיקה אוטומטית של רישום מעצרים שלא הובילו להרשעה, על החזקה של עד 30 גרם קנאביס. כל אלה יימחקו בהדרגה, החדשים יותר מוקדם יותר, עד תחילת שנת 2025. ב. המושל יחון מורשעים בעבירות קנאביס שעניינן החזקה, ייצור והחזקה עם כוונה להעביר כמות של עד 30 גרם. החנינות הללו יינתנו בעבירות כאמור שאינן קשורות לעבירות אלימות או מכירה לקטינים. לאחר מכן ההרשעות יימחקו בתוך 90 ימים. ג. על הרשעות בעבירות הנ"ל וכן בהעברה (delivery) בכמות של עד

⁹⁵ ראו הגדרה, [C.R.T.A., Article 1 – Short Title: Findings; Definitions](#), Section 1-10 – Definitions.

⁹⁶ ראו פירוט, [C.R.T.A., Article 7 – Social Equity in the Cannabis Industry](#), Section 7-20 – Fee Waivers. וראו הגדרות סעיף 1-10 שם.

אם הזכאי מוכר את רישיונו לפני תום חמש שנים, על הקונה לשלם את חובותיו ולהחזיר את סכומי ההנחות והמענקים שקיבל. ראו, [C.R.T.A., Article 7 – Social Equity in the Cannabis Industry](#), Section 7-25 – Transfer of License Awarded to Qualified Social Equity Applicant.

⁹⁷ ראו, בפורטל הממשלתי של מדינת אילינוי, [Adult Use Cannabis Summary](#), עמ' 1 – 5. כניסה אחרונה: 22 באוקטובר 2020.

⁹⁸ ראו פירוט, [C.R.T.A., Article 7 – Social Equity in the Cannabis Industry](#), Section 7-30 – Reporting, 7-30(1) – (4).
⁹⁹ כבר בששת החודשים הראשונים של הפעלת החוק, גבתה המדינה 52 מיליון דולר במיסים. ראו, בפורטל הממשלתי של מדינת אילינוי, [Gov. Pritzker Announces \\$52 Million in Adult-Use Cannabis Tax Revenue in First Six Months of Industry](#). וראו עוד, בפורטל הממשלתי של מדינת אילינוי, [Adult Use Cannabis Summary](#), בעמ' 14. כניסה אחרונה: 25 באוקטובר 2020.

¹⁰⁰ ראו בהרחבה על התוכנית ועל הרכב הוועד שמנהל אותה, [C.R.T.A., Article 10 – Personal Use of Cannabis](#), Section 10-40 – Restore, Reinvest and Renew Program. וראו, באתר האינטרנט של ה- [FAQs](#), Program. כניסה אחרונה: 14 באוקטובר 2020.

¹⁰¹ ראו, [C.R.T.A., Article 900 – Amendatory Provisions](#), Section 900-18.

¹⁰² ראו, בפורטל הממשלתי של מדינת אילינוי, [Adult Use Cannabis Summary](#), עמ' 5 – 8. כניסה אחרונה: 22 באוקטובר 2020.

500 גרם, לאחר ריצוי העונש שהוטל בגינן, ניתן להגיש לבית המשפט בקשה לביטול ומחיקה של הרישום הפלילי. קטגוריה זו איננה מוגבלת בכך שהעבירות נעברו ללא אלימות. הבקשה יכולה להיות מוגשת על ידי המורשע עצמו או על ידי התביעה המדינתית (שגם יכולה להתנגד לבקשה שהוגשה על-ידי המורשע או גורם אחר), וכן על ידי ארגונים לסיוע משפטי.¹⁰³ בקשות של התביעה וארגוני סיוע יכולות להיות מוגשות עבור מורשעים רבים ביחד. ההערכות הן שמספר העבירות הכולל שתמחיקנה עומד על יותר מ-700,000.¹⁰⁴ כבר ערב כניסת החוק לתוקף, העניק המושל חנינות לגבי 11,000 הרשעות.¹⁰⁵

הלגיזת המהותית

החוק קובע כי מתחילת שנת 2020, החזקה, שימוש, רכישה, העברה של מוצרי קנאביס וגידוליו לא יהיו אסורים, לאנשים מגיל 21 ומעלה,¹⁰⁶ על פי התנאים הקבועים בחוק.¹⁰⁷ הצעת החוק המקורית אף ביקשה לאפשר לכל אדם לגדל בביתו עד חמישה צמחי קנאביס בגובה של חמישה אינץ' לכל היותר, אך בשל התנגדות רשויות האכיפה ההצעה תוקנה, והדבר מותר רק למשתמשים לצרכים רפואיים.¹⁰⁸ ההחזקה המותרת מוגבלת במצטבר לכמויות של עד 30 גרם של פרחי קנאביס, עד 500 מ"ג THC (החומר הפסיכואקטיבי שבסם) במוצרים הכוללים קנאביס,¹⁰⁹ ועד 5 גרם תרכיז קנאביס, כל זאת עבור תושבי אילינוי.¹¹⁰ מי שאינם תושבי המדינה רשאים להחזיק עד מחצית מהכמויות האמורות.¹¹¹ השימוש

¹⁰³ יש לציין כי אלה גם מקבלים סיוע תקציבי מן הממשלה. ראו, באתר האינטרנט של האסיפה הכללית של אילינוי, [Public Interest Attorney Assistance Act](#), Illinois Equal Justice Foundation (IEJF), וראו עוד, באתר האינטרנט של ה- [Cannabis Legal Expungement Assistance Resource](#). כניסה אחרונה: 25 באוקטובר 2020.

¹⁰⁴ ראו, באתר האינטרנט של ה-National Public Radio, [How Is Marijuana Expungement Working](#), Mariah Woelfel, [In Illinois?](#), October 17, 2019.

יש לציין כי עד סוף שנת 2020 כבר נמחקו כחצי מיליון הרשעות. ראו, באתר האינטרנט של ה-Chicago Tribune, Robert McCoppin, [Illinois Expunges Nearly Half a Million Cannabis Cases as Part of Legalization](#), Dec 31 2020. כניסה אחרונה: 4 בינואר 2021.

¹⁰⁵ ראו, באתר האינטרנט של CBS, [Illinois Governor Clears Thousands of Marijuana Convictions](#), December 31, 2019, CBS. כניסה אחרונה: 25 באוקטובר 2020.

¹⁰⁶ ראו, [Article 10 – Personal Use of Cannabis](#), Section 10-15 – Persons Under 21 Years of Age, CRTA. בדבר אמצעי זיהוי להוכחת הגיל ושמירה על פרטיות ראו שם, Section 10-20 – Identification; False Identification; Penalty.

¹⁰⁷ ראו, [Article 10 – Personal Use of Cannabis](#), Section 10-5 – Personal Use of Cannabis; Restrictions on Cultivation; Penalties, 10-5(a) וראו עוד, סעיף 10-5(a-1) שם.

¹⁰⁸ ראו פירוט של תנאים נוספים, סעיפים (9) – 10-5(b)(1) שם. ראו, באתר האינטרנט של ה-Chicago Tribune, Robert McCoppin, [Legal Marijuana is Coming to Illinois as Gov. Pritzker Signs Bill He Calls an 'Important and Overdue Change to Our State'](#), June 25, 2019. כניסה אחרונה: 14 באוקטובר 2020.

¹⁰⁹ גידול של עד חמישה צמחי קנאביס שלא לצרכים רפואיים נושא קנס, הנע בין 100 ל-200 דולר. ¹⁰⁸ ראו, [Article 900](#), CRTA. [Amendatory Provisions, Section 900-15](#). – וראו עוד שם. ראו הערה 77.

¹¹⁰ [Article 10 – Personal Use of Cannabis](#), Section 10-10 – Possession Limit, 10-10(a)(1) – (3) וראו עוד סעיף 10-10(a)(4) שם לגבי החזקת תוצרים של גידול עצמי על ידי המורשים לכך. וראו עוד סעיף (e) – 10-10(c) שם. ¹¹¹ ראו סעיף (3) – 10-10(b)(1) שם.

בקנאביס אסור במקומות ציבוריים.¹¹² כמו כן, החוק גם אוסר להפלות משתמשי קנאביס בהליכים משפטיים כגון אימוץ ומשמורת.¹¹³

החוק אוסר על השלטון המקומי לאסור על השימוש בקנאביס,¹¹⁴ אך כן מאפשר לו להטיל על כך הגבלות מסוימות.¹¹⁵ כמו כן, בערים עם יותר מחצי מיליון תושבים ניתן לאסור על גידול ומכירה בשכונות שתושביהן מבקשים זאת, באמצעות הגשת עצומה החתומה על ידי לפחות 25% מהתושבים.¹¹⁶ השלטון המקומי רשאי להסדיר את צריכת הקנאביס בתוך מקומות המכירה עצמם, והדבר לא ייחשב עישון אסור במקום ציבורי.¹¹⁷

מיסוי

החוק גם קובע שני מיסים ייחודיים לשוק הקנאביס, מס גידול ומס קניה, החלים בנוסף למיסי הקנייה הרגילים. בגין הזכות לגדל קנאביס מוטל על המגדלים מס בשיעור של 7% מהתקבולים ממכירתו הראשונה על ידי המגדל.¹¹⁸ המס נגבה ממחירו המלא של כל מוצר המכיל קנאביס בשיעור כלשהו.¹¹⁹ כמו כן, רכישת מוצרי קנאביס מחויבת במס קנייה ייחודי (Purchaser Excise Tax),¹²⁰ בשיעור הנע בין 10% ל-25% ממחירו.¹²¹ שיעור המס על קנאביס בעל רמת THC מתוקן (adjusted delta-9-tetrahydrocannabinol level)¹²² עד 35% הוא 10%, מעל רמה זו שיעור המס הוא 25%, ושיעור המס על מוצרים המכילים קנאביס הוא 20%.¹²³ המס נגבה ממחירו המלא של כל מוצר המכיל קנאביס בשיעור כלשהו.¹²⁴

בנוסף לכך, החוק מסמיך את השלטון המקומי ברמה המחוזית (County) וברמה המוניציפאלית להטיל מס על מכירת קנאביס קמעונאית, מלבד קנאביס רפואי. שיעור המס המקסימלי בשתי הרמות יחד הוא 3.75%, וניתן להטיל אותו בפעילות של רבע אחוז.¹²⁵

¹¹² CRTA, [Article 10 – Personal Use of Cannabis](#), Section 10-35 – Limitations and Penalties, 10-35(a)(2)(F) וראו הגדרות של מקומות ציבוריים, וכן הגבלות נוספות על השימוש, כגון בבתי ספר ובאופנים היוצרים סיכון, שם.

וראו עוד, Section 10-50 – Employment; Employer Liability.

¹¹³ CRTA, [Article 10 – Personal Use of Cannabis](#), Section 10-30 – Discrimination Prohibited, 10-30(a) וראו עוד, סעיף 10-30(b) וסעיף 10-30(c) שם.

¹¹⁴ CRTA, [Article 10 – Personal Use of Cannabis](#), Section 10-5 – Personal Use of Cannabis; Restrictions on Cultivation; Penalties, 10-5(a). וראו עוד, CRTA, [Article 55 - General Provisions](#), Section 55-90 – Home Rule Preemption.

¹¹⁵ CRTA, [Article 55 - General Provisions](#), Section 55-25 – Local Ordinances, 55-25(1) – (5).

¹¹⁶ CRTA, [Article 55 - General Provisions](#), Section 55-28 – Restricted Cannabis Zones, 55-28(a) – (d).

¹¹⁷ CRTA, [Article 55 - General Provisions](#), Section 55-25 – Local Ordinances, 55-25(3).

¹¹⁸ CRTA, [Article 60 – Cannabis Cultivation Privilege Tax](#), Section 60-10 – Tax Imposed, 10-60(a).

¹¹⁹ שם. וראו עוד שם, לגבי פרטים ודרכים לגביית המס.

¹²⁰ ראו, CRTA, [Article 65 – Cannabis Purchaser Excise Tax](#), Section 65-10 – Tax Imposed, 10-65(a).

¹²¹ שם, סעיף 65-10(a)(1) – (3).

¹²² ראו הגדרה, CRTA, [Article 65 – Cannabis Purchaser Excise Tax](#), Section 65-5 – Definitions.

¹²³ ראו הערה 77.

¹²⁴ שם. וראו עוד שם, לגבי פרטים ודרכים לגביית המס ואכיפתו.

¹²⁵ ראו, CRTA, Article 900 – Amendatory Provisions, Section 900-25, 900-30.

2. קנדה

באוקטובר 2018 נכנס לתוקף "חוק הקנאביס" הפדראלי של קנדה.¹²⁶ בכך הפכה קנדה למדינה השנייה בעולם (אחרי אורוגוואי), והיחידה מקרב מדינות ה-G7, שהנהיגה לגליזציה מלאה של הקנאביס ברחבי המדינה.¹²⁷ יצוין, כי השימוש בקנאביס לצרכים רפואיים מותר בקנדה מאז שנת 2001, באמצעות רכישה בדואר בלבד, לאחר שבית-המשפט העליון פסק בשנת 2000 כי זו זכות חוקתית.¹²⁸

החקיקה התירה לבני 18 ומעלה החזקה של עד 30 גרם קנאביס מיובש שיוצר באופן חוקי, והחזקת כמויות שוות ערך של קנאביס לא מיובש ומוצרי קנאביס אחרים (ראו פירוט להלן). כמו כן, החקיקה התירה לגדל עד 4 צמחי קנאביס במקום מגורים, לצריכה אישית, ולייצר מוצרי קנאביס ביתיים ללא שימוש בממסים אורגניים. המכירה הותרה לקמעונאים המורשים ומפוקחים על ידי רשויות הפרובינציות.¹²⁹ בפרובינציות וטריטוריות ללא מסגרת קמעונאית מפוקחת, ניתן לרכוש קנאביס באופן מקוון מיצרנים המורשים על ידי הממשל הפדראלי.¹³⁰

¹²⁶ ראו, במאגר החקיקה של קנדה, [Cannabis Act \(S.C. 2018, c. 16\)](#).

הכוונה המקורית היתה שהחוק יכנס לתוקף ב-1 ביולי 2018, אך יישומו התעכב. ראו, באתר האינטרנט Global News, [Monique Scotti, Marijuana to Be Legal in Canada Starting October 17, Trudeau Confirms](#), June 21, 2018. החוק עבר בבית-הנבחרים בנובמבר 2017, ובסנאט רק ביוני 2018, לאחר שחלק מן התיקונים של הסנאט לחוק נדחו על ידי בית-הנבחרים. ראו, באתר האינטרנט של ספריית הפרלמנט, Robin MacKay, Karin Phillips and Marlisa Tiedemann, [Legislative Summary of Bill C-45: An Act Respecting Cannabis and to Amend the Controlled Drugs and Substances Act, the Criminal Code and Other Acts](#), Revised 5 July 2018; באתר האינטרנט של הסנאט, [Legislative Summary of Bill C-45: An Act Respecting Cannabis and to Amend the Controlled Drugs and Journals](#), [Substances Act, the Criminal Code and Other Acts](#), Revised 5 July 2018; באתר האינטרנט של הסנאט, [Legislative Summary of Bill C-45: An Act Respecting Cannabis and to Amend the Controlled Drugs and Journals](#), [Substances Act, the Criminal Code and Other Acts](#), Revised 5 July 2018, Monday, June 18, 2018.

יחד עם חוק זה הוחמרה החקיקה הנוגעת לנהיגה תחת השפעת סמים ואלכוהול. ראו, באתר האינטרנט של ספריית הפרלמנט, Maxime Charron-Tousignant and Dominique Valiquet, [Legislative Summary of Bill C-46: An Act to Amend the Criminal Code \(Offences Relating to Conveyances\) and to Make Consequential Amendments to Other Acts](#), Revised 24, July 2018. כניסה אחרונה: 27 באוקטובר 2020.

¹²⁷ ראו, באתר האינטרנט של CNN, [Bani Sapra, Canada Becomes Second Nation in the World to Legalize Marijuana](#), Updated June 20, 2018.

מן העניין לציין כי שרת החוץ של קנדה העידה בפני הסנאט כי החקיקה מהווה הפרה של התחייבויותיה של קנדה על פי שלוש אמנות הסמים של האו"ם, אך זו "תואמת את מטרות-העל שלהן, כלומר ההגנה על בריאות החברה ורווחתה". ראו, באתר האינטרנט של הסנאט, [The Subject Matter of Bill C-45, An Act Respecting Cannabis and to Amend the Controlled Substances Act, the Criminal Code and Other Acts, Insofar as it Relates to Canada's International Obligations](#), Report of the Standing Senate Committee on Foreign Affairs and International Trade, May 2018, עמ' 7 – 10. כניסה אחרונה: 27 באוקטובר 2020.

¹²⁸ ראו, בפורטל הממשלתי של קנדה, [Understanding the New Access to Cannabis for Medical Purposes Regulations](#), Health Canada, August 2016. וראו עוד, באתר האינטרנט CTV News, [A Timeline of Some Significant Events in the History of Medical Marijuana in Canada](#), כניסה אחרונה: 27 באוקטובר 2020.

¹²⁹ קנדה היא פדרציה המורכבת מעשר פרובינציות ושלוש טריטוריות.

¹³⁰ ראו, בפורטל הממשלתי של קנדה, [The Cannabis Act: The Facts](#); [Cannabis Legalization and Regulation](#), כניסה אחרונה: 3 בנובמבר 2020.

2.1. הרקע לחקיקת חוק הקנאביס בקנדה

יוזמת הלגליזציה החלה עם היבחרה של הממשלה החדשה באוקטובר 2015 בראשות טרודו, אשר הלגליזציה היתה הבטחת בחירות שלו.¹³¹ ביוני 2016 הוקמה קבוצת עבודה לבחינת הנושא.¹³² בהסדרה החדשה ביקשה הממשלה להשיג את המטרות הבאות:¹³³

- הגנה על ילדים ובני נוער מפני גישה לקנאביס.
- מניעת הפקת רווחים בידי גורמים פליליים, ובייחוד בידי פשיעה מאורגנת.
- הפחתת העומסים על המשטרה ומערכת אכיפת החוק.
- מניעת כניסתם של אזרחים למערכת הפלילית.
- הגנה על בריאות הציבור ובטיחותו, באמצעות הגברת ההרתעה והענישה בגין עבירות קנאביס מסוימות כגון מכירתו לילדים, מכירתו בשוק השחור, ונהיגה תחת השפעתו.
- הנגשת מידע לציבור, ובייחוד לצעירים, כך שסיכוני הקנאביס יהיו מובנים כראוי.
- הסדרת ייצור, הפצתו ומכירתו של הקנאביס בגישה השמה דגש על בריאות הציבור, באמצעות פיקוח על האיכות והבטיחות, הטלת מיסים, סיוע בתחומי ההתמכרויות,¹³⁴ בריאות הנפש, ותוכניות חינוכיות.
- המשך הזמינות של מוצרי קנאביס מפוקחים לשימוש רפואי.
- איסוף מידע, על מנת לנטר את השפעת ההסדרה החדשה.¹³⁵

בין היתר, הסתמכה קבוצת העבודה לבחינת הנושא על ניסיון של מדינות אחרות שהנהיגו לגליזציה:¹³⁶ אורוגוואי – באמצעות תדרוכים של פקידי ממשל בכירים – והמדינות בארה"ב שהתירו זאת לפני קנדה, ובייחוד קולורדו ומדינת וושינגטון, שבהן גם ערכה קבוצת העבודה סיורים לימודיים.¹³⁷ הסוגיות והאפשרויות השונות שנבחנו על ידי קבוצת העבודה כללו את אלה:

¹³¹ ראו, באתר האינטרנט של ה-Guardian, [Canada's New Liberal Government Repeats Promise to Legalize Marijuana](#), 4 Dec. 2015. כניסה אחרונה: 27 באוקטובר 2020.

¹³² ראו, בפורטל הממשלתי של קנדה, [Toward the Legalization, Regulation and Restriction of Access to Marijuana](#); Task Force on Marijuana Legalization and Regulation (להלן: Discussion Paper). כניסה אחרונה: 27 באוקטובר 2020.

¹³³ Discussion Paper, עמ' 3 – 4.

¹³⁴ בעניין זה ראו, בפורטל הממשלתי של קנדה, [Substance Use and Addictions Program - Call for Proposals - Guidelines for Applicants - July 2019](#). כניסה אחרונה: 9 בנובמבר 2020.

¹³⁵ תקציר של הסקר הממשלתי בעניין הקנאביס לשנת 2019 ראו, בפורטל הממשלתי של קנדה, [Canadian Cannabis Survey](#), Canadian Centre on Substance Use and Addiction, [2019 - Summary](#). כניסה אחרונה: 27 באוקטובר 2020. [Drug Summary](#), May 2020.

¹³⁶ ראו, Discussion Paper, עמ' 9 – 10.

¹³⁷ ראו, בפורטל הממשלתי של קנדה, [A Framework for the Legalization and Regulation of Cannabis in Canada: The Final Report of the Task Force on Cannabis Legalization and Regulation](#), Health Canada, Nov. 30, 2016 (להלן: Final Report), עמ' 13 – 14. כניסה אחרונה: 27 באוקטובר 2020.

- גיל המינימום לרכישת קנאביס, על רקע גילאי המינימום הנהוגים לגבי אלכוהול ומוצרי טבק.¹³⁸
- הגבלות על פרסום ומכירה, על מנת למנוע "נורמליזציה" של הקנאביס.
- מיסוי ופיקוח על מחירים, על מנת להגביל את השימוש בקנאביס ולממן עלויות ממשלתיות הכרוכות בשימוש בו, מחד, ולא לעודד את השוק השחור, מאידך.
- הטלת מגבלות מקסימליות על רמות ה-THC של קנאביס ומוצריו, הנמצאות בעלייה, הגבלת מוצרי קנאביס בעלי סיכון יתר, והגבלת כמויות המותרות בהחזקה.
- בחינת מודלים שונים של ייצור חוקי: ייצור ביתי, ייצור ממשלתי וייצור מסחרי מפוקח.
- פיקוח על איכות ובטיחות הייצור, מניעת זליגה לשוק השחור, אריזה בטוחה והתוויה ראויה.
- דרכי המכירה: האם לאפשר מכירה בדואר בלבד או גם בחנויות או להותיר זאת לבחירת הפרובינציות והטריטוריות?
- מיקום אתרי ייצור ומכירה, שעות פעילותם והגבלת מספרם.
- צריכה במקומות ציבוריים.

טרם חקיקת החוק, קבוצת העבודה לבחינת הנושא בקנדה גם התייעצה עם ממשלי הפרובינציות והטריטוריות, עם רשויות השלטון המקומי ועם נציגי האוכלוסיות הילידות. בנוסף היא התייעצה עם מומחים במגוון תחומים כגון: בריאות הציבור, שימוש בסמים, קרימינולוגיה, מערכות אכיפת החוק, כלכלה ותעשייה, שוק הקנאביס (ייצור, הפצה ומכירה של הסם); ועם גורמים שונים, לרבות בני נוער, מטופלים, ארגוני מגזר שלישי, מעסיקים ותעשיינים וכן אזרחים מן השורה - באמצעות התייעצות ציבורית מקוונת שאספה כמעט 30,000 פניות. קבוצת העבודה גם התבססה על הניסיון הנצבר בקנדה בתחום הקנאביס, הן בשוק הקנאביס הרפואי והן בשוק השחור, ועל דיונים ממשלתיים ופרלמנטריים שהתקיימו בעניין בעבר. קבוצת העבודה פרסמה את מסקנותיה בדצמבר 2016.¹³⁹ אלה כללו את ההמלצות שלהלן.¹⁴⁰

המלצות בנוגע להפחתת הסיכונים הכרוכים בשימוש בקנאביס

- קבוצת העבודה הציעה לפעול בגישה המונחה על ידי שיקולים של בריאות הציבור, אשר נועדה להשיג את המטרות הבאות: דחיית גיל השימוש בסם (כלומר יצירת מצב שבו השימוש בקנאביס יחל בגילאים מבוגרים יותר); הפחתה של תדירות השימוש, שימושים מסוכנים והתמכרויות; הרחבת הגישה לתוכניות טיפול ומניעה; והגברת המודעות הציבורית לסיכונים הכרוכים בסם. לשם כך המליצה קבוצת העבודה:¹⁴¹
- לקבוע את גיל 18 כגיל מינימאלי לרכישה, תוך מתן אפשרות לפרובינציות ולטריטוריות להתאים אותו לגיל המינימאלי הנהוג בהן לרכישת אלכוהול.
 - לקבוע הגבלות מקיפות על פרסום מוצרי קנאביס, בדומה להגבלות על מוצרי טבק.

¹³⁸ גילאים אלה עומדים על 18 – 19 בפרובינציות השונות בקנדה, לעומת קולורדו ומדינת וושינגטון [וכך גם באילינוי, כאמור], שבהן נקבע כי גיל המינימום לרכישת קנאביס הוא 21, בדומה לאלכוהול וטבק. [Discussion Paper](#), עמ' 13.

¹³⁹ ראו, [Final Report](#), עמ' 2 – 7.

¹⁴⁰ המלצות נוספות, הנוגעות לקנאביס רפואי, אינן נסקרות כאן.

¹⁴¹ ראו, [Final Report](#), בעמ' 15.

- לחייב אריזות פשוטות למוצרי קנאביס, הכוללות את שם החברה, שם הזן, מחיר, כמות THC ו-CBD (Cannabidiol - רכיב של צמח הקנאביס שאינו פסיכואקטיבי), אזהרות ודרישות התווייה אחרות.
- להטיל סנקציות קפדניות על פרסום שקרי ומטעה, ועל פרסום המעודד שימוש יתר.
- לחייב אמת בפרסום אודות תועלת תרפויטיות.
- לתקצב ולתת כלים שיאפשרו איתור ואכיפה של הפרת ההוראות בנוגע להגבלות הפרסום.
- לאסור הפצה ומכירה של מוצרי קנאביס המעוצבים באופן שעלול למשוך ילדים, לרבות באמצעות דמיון למוצרי מאכל מוכרים או לסוכריות, אריזה בצבעים עזים או עם דמויות מצוירות, או תמונות וצורות אחרות שיהיו אטרקטיביות לילדים. [אני מבינה שהכוונה כאן דווקא לילדים בגילאים צעירים ולא לבני נוער?]
- לחייב אריזות אטומות, הניתנות לסגירה מחדש באופן שאיננו נגיש לילדים.
- בנוסף, עבור מוצרי קנאביס לאכילה:
 - אריזות סטנדרטיות של מנות יחידות, ועם סמל THC אוניברסלי.
 - קביעת כמות מקסימאלית של THC למנה ולמוצר.
- לאסור מוצרים המערבים קנאביס עם טבק, ניקוטין או קפאין.
- לחייב מוצרי קנאביס בהתווייה נאותה, לרבות סימון של:
 - אזהרות, כגון "יש לשמור מחוץ להישג ידם של ילדים", שייכתבו באותיות גדולות.
 - רמות THC ו-CBD.
 - עבור מוצרים אכילים, דרישות החלות על מוצרי אוכל ושתייה.
- ליצור מסגרת חקיקה גמישה, שתוכל להתאים את עצמה למידע חדש אודות מוצרים ספציפיים, השימוש בתוספות ובמתקים, והגבלת כמויות THC ורכיבים אחרים.
- ליצור פיקוח רגולטורי על ייצור תרכיזי קנאביס, על מנת להפחית את הסיכונים הכרוכים בהם.
- לפתח אסטרטגיות לעידוד צריכה של קנאביס חלש יותר (כלומר, ריכוז THC נמוך יותר), ולמנוע צריכת מוצרים חזקים יותר, לרבות באמצעות תמחור ומיסוי.
- לפתח וליישם, בשיתוף פעולה עם הפרובינציות והטריטוריות, אסטרטגיות לחינוך הציבור בדבר הסיכונים הכרוכים בשימוש בקנאביס, ובדבר דרכי שימוש בסיכון מופחת, בדגש על נוער, הורים ואוכלוסיות מוחלשות; ולהתאים את המסרים האמורים להתפתחות המדעית בהבנת הסיכונים.
- לבצע ניתוח כלכלי על מנת לקבוע תמחור ומיסוי המאזנים בין הצורך להגן על בריאות הציבור והצורך להתמודד עם השוק השחור.¹⁴²

¹⁴² שתי המטרות הללו הן במידה רבה סותרות, שכן ככל שהשוק מפורק ומוגבל יותר כך יש יותר מקום לפריחת השוק השחור, וככל שהשוק פתוח וחופשי יותר כך יש סיכון של עידוד הצריכה וגישה קלה לילדים ובני נוער. בעניין זה ראו, [Final Report](#), עמ' 11 – 12.

- לקבוע, בשיתוף פעולה עם הפרובינציות והטריטוריות, משטר מיסוי שיכלול חלוקה צודקת של ההכנסות.
- ליצור מערכת גמישה שתוכל להתאים את התמחור והמיסוי לשינויים בשוק.
- להתחייב לעשות שימוש בהכנסות משוק הקנאביס לצרכי ניהול, מחקר ואכיפה; וכן למימון צעדי מניעה, חינוך וטיפול.
- לתמוך במחקר הקנאביס, בשיתוף פעולה עם גופים פדראליים, פרובינציאליים וטריטוריאליים, ולבחון את השלכותיו על מדיניות הבריאות והבטיחות.
- לשתף פעולה עם השלטונות האמורים ועם מעסיקים ונציגי עובדים, על מנת לפתח מדיניות בדבר עבודה תחת השפעת קנאביס.
- להשקיע מאמצים ומשאבים על מנת לפתח, ליישם ולהעריך אסטרטגיות מניעה רחבות ומקיפות, שיטפלו בגורמים בסיסיים המביאים לשימוש מסוכן בקנאביס, כגון מחלות נפש והרחקה חברתית.

המלצות בנוגע ליצירת שרשרת אספקה בטוחה ואחראית

- לפקח על ייצור הקנאביס ומוצריו ברמה הפדראלית, על בסיס הניסיון שנצבר לגבי קנאביס רפואי.
- להנהיג משטר של רישוי ופיקוח על הייצור, כדי לעודד שוק מגוון ותחרותי הכולל יצרנים קטנים.
- להנהיג מערכת בקרה מלאה (seed-to-sale) על מנת למנוע הסטה לשוק השחור, ולאפשר להסיר מוצרים פגומים מן השוק.
- לקדם את הדאגה לסביבה (environmental stewardship) באמצעות צעדים כגון ייצור פתוח (outdoor production), עם אמצעי בטיחות ראויים.
- להנהיג מערכת אגרות שתממן את ההוצאות המנהליות.
- לפקח על CBD ותרכובות אחרות שמקורן בזני הקנאביס.
- לפקח על ההפצה הסיטונאית של הקנאביס ברמה הפרובינציאלית והטריטוריאלית, ועל המכירה הקמעונאית בשיתוף פעולה עם השלטון המקומי.
- להימנע ממכירה של מוצרי קנאביס ואלכוהול או טבק באותו מקום. אם הדבר בלתי נמנע, לקבוע הגנות והפרדות מתאימות.
- להגביל את כמות החנויות למכירת קנאביס ואת מיקומן, לרבות באמצעות דרישת מרחק מתאים מבתי ספר, מרכזים קהילתיים ופארקים ציבוריים.
- להפעיל חנויות ייעודיות לממכר קנאביס, המאוישות בצוות בעל הכשרה וידע מתאימים.
- להפעיל מערכת לממכר ישיר של קנאביס באמצעות הדואר.
- לאפשר גידול עצמי של קנאביס לצרכי פנאי, בתנאים הבאים:
 - עד 4 צמחים למקום מגורים.
 - עד גובה של 100 סנטימטר לצמח.
 - איסור על דרכי ייצור מסוכנות.

- חיוב בנקיטת אמצעי בטיחות על מנת למנוע גניבה וגישה לבני נוער.
- פיקוח ואישור של השלטון המקומי.

המלצות נוספות בנוגע להגנה על בריאות הציבור

- להטיל עונשים ברורים, מידתיים ושימיים, ולהמעט באישומים פליליים על עבירות קלות. יש להותיר כעבירות פליליות:
 - ייצור בלתי חוקי, סחר, החזקה למטרות סחר ולמטרות ייצוא וייבוא בניגוד לחוק.
 - מכירה לבני נוער.
- להחריג מאיסור ההפצה "העברה חברתית", כלומר העברה שלא למטרת רווח.
- להטיל קנסות מנהליים, עם גמישות המאפשרת הטלת עונשים חמורים יותר במקרים הנאותים, על הפרת תנאי הרישוי בנוגע לייצור, הפצה ומכירה.
- לשקול חקיקה ייעודית לנושא הקנאביס.
- להגביל את הכמות המותרת בהחזקה ובמכירה ל-30 גרם קנאביס מיובש, וכמויות שוות-ערך של קנאביס לא מיובש.
- להרחיב את האיסורים על עישון במקומות ציבוריים גם למוצרי קנאביס.
- לאפשר התרת מקומות ייעודיים לצריכת קנאביס בציבור. יש להטיל סייגים על מנת למנוע צריכתו יחד עם אלכוהול, על ידי קטינים, ועל מנת להגן על בריאות הציבור ובטיחותו.
- לפתח, יחד עם הפרובינציות והטריטוריות, אסטרטגיה חינוכית לאומית, שתבהיר כי צריכת קנאביס פוגעת בכושר ותמנע נהיגה תחת השפעתו, תיידע את הציבור בדבר הסיכונים הכרוכים בכך, בדגש על בני נוער, ובכל הנוגע לחקיקה ולאמצעי האכיפה בתחום זה.
- להשקיע במחקר בדבר הקשר בין רמות THC ופגיעה בכושר, על מנת לבחון קביעתה של רמה אסורה בחוק, בשיתוף עם גופים העוסקים בכך.
- לפתח מכשור לבדיקה מהירה של רמת THC בדם.
- להשקיע ביכולת האכיפה ובהכשרת גורמי האכיפה, לרבות מומחים ובודקים.
- לעשות שימוש בכל רמות הממשל במדרג ענישה הנע בין עונשים מנהליים לפליליים, בהתאם לחומרת העבירה, עם אפס סובלנות כלפי צריכה של נהגים חדשים וצעירים.

המלצות בנוגע ליישום מיטבי של ההסדרה

- לפתח כשירויות ומיומנויות לטיפול בקנאביס בכל רמות הממשל, לרבות בתחומי המעבדות, הרישוי, הפיקוח וההדרכה, המחקר והבקרה וכן לתקצב זאת.
- לערוך הערכה כוללת של המערכת מדי חמש שנים, על מנת לבחון אם זו עומדת ביעדיה, ולדווח על כך לציבור.
- לשתף פעולה עם מנהיגי האוכלוסיות הילידות וארגונים המייצגים אותן, על מנת לבחון הזדמנויות לשילובן בשוק הקנאביס.

- לספק לציבור את המידע והידע הדרוש על מנת להבין את ההסדרה ולהכיר את הקנאביס והשפעותיו, בדגש על בעלי העניין השונים המעורבים בשוק; ולפתח מסרים ממוקדים ומותאמים תרבותית לאוכלוסיות הילידות.
 - לשתף את הקהילה הבין-לאומית בידע ובניסיון הקנדי.
- המלצות קבוצת העבודה אכן היו הבסיס לחקיקה שהתקבלה. בנוסף לכך, בנובמבר 2017 פתח משרד הבריאות בהתייעצות ציבורית בת 60 יום בעניין, ולאחר מכן פרסם תקציר של הפניות שהתקבלו מן הציבור במסגרת ההתייעצות.¹⁴³

2.2. חוק הקנאביס

החוק קובע כי מטרתו היא להגן על בריאות הציבור ובטיחותו, ובייחוד:¹⁴⁴

- להגן על בריאותם של צעירים באמצעות הגבלת גישתם לקנאביס;
 - להגן על צעירים ואחרים מפני פיתיונות לצרוך קנאביס;
 - לאפשר ייצור חוקי של קנאביס לשם הפחתת הפעילות הפלילית בייצורו;
 - להרתיע מפני מעשים אסורים הקשורים בקנאביס, באמצעות עונשים וצעדי אכיפה הולמים;
 - להפחית את העומס על מערכת האכיפה הפלילית בקשר לקנאביס;
 - לאפשר גישה לאספקה של קנאביס המיוצר תוך בקרת-איכות;
 - להגביר את המודעות הציבורית לסיכונים הבריאותיים הכרוכים בשימוש בקנאביס.
- הגליזציה שבחוק מנוסחת בלשון שלילית. כלומר, החוק מונה ומפרט את איסורי הקנאביס ואת תנאיהם, ומתוך כך נלמד שבאופנים אחרים השימוש בסם מותר, כדלהלן.

אלא אם כן הדבר מאושר על פי חוק זה, אסור:¹⁴⁵

- לאדם בן 18 ומעלה להחזיק במקום ציבורי יותר מ-30 גרם קנאביס מיובש.¹⁴⁶
- להחזיק קנאביס בלתי חוקי.
- לצעיר בגיל 12 – 18, להחזיק קנאביס בכמות השווה ליותר מ-5 גרם קנאביס מיובש.
- להחזיק במקום ציבורי צמח קנאביס נובט או פורח אחד או יותר.

¹⁴³ ראו, בפורטל הממשלתי של קנדה, [Proposed Approach to the Regulation of Cannabis: Summary of Comments](#), Received During the Public Consultation, Health Canada, March 19, 2018. כניסה אחרונה: 4 בנובמבר 2020.

¹⁴⁴ Cannabis Act (S.C. 2018, c. 16), [Section 7 – Purpose](#), 7(a) – (g).

¹⁴⁵ Cannabis Act (S.C. 2018, c. 16), Part 1 – Prohibitions, Obligations and Offences, [Division 1 – Criminal Activities](#), Section 8(1) – Possession, 8(1)(a) – (f).

¹⁴⁶ בנספח לחוק נקבעו הכמויות שוות הערך לשאר הסוגים של מוצרי קנאביס. כך למשל, גרם אחד של קנאביס מיובש שווה ערך ל-5 גרם קנאביס טרי. ראו, שם, [Schedule 3](#).

- להחזיק יותר מארבעה צמחי קנאביס שאינם נובטים או פורחים.
- לארגון להחזיק קנאביס.

הפרת ההוראות האמורות היא עבירה פלילית היברידיית: במקרים החמורים יותר (כאשר התביעה מטפלת בה כ-indictable offense) היא נושאת עונש של עד חמש שנות מאסר (במקרה של ארגון - קנס שגובהו המקסימאלי נתון לשיקול דעתו של בית-המשפט),¹⁴⁷ ובמקרים הקלים יותר (כאשר ננקט בגינה הליך של summary conviction) היא נושאת עונש של קנס עד 5,000 דולר קנדי, מאסר עד שישה חודשים, או שניהם (במקרה של ארגון - קנס עד 100,000 דולר קנדי).¹⁴⁸ בחירת ההליך שיינקט נגד העבריין נתונה לשיקול דעתה של התביעה, ותלויה בנסיבות ביצוע העבירה וחומרתן.¹⁴⁹ החוק מחריג מתחולת העבירה מקרים של הפרת איסורים הנוגעים לקנאביס שהתגלו אגב פניה לקבלת סיוע במצבי חירום.¹⁵⁰ כלומר, אין להאשים בעבירת קנאביס אדם אשר פנה לשירותי חירום בשל סיכון לחייו או לחיי אחרים, ואף לא אדם אחר שנמצא באותו מקום, רק על פי ראיות שהושגו או התגלו כתוצאה מאותה קריאה לעזרה. כמו כן, ראיות שהושגו או התגלו בנסיבות האמורות לא ישמשו לביסוס טענה בדבר הפרה של תנאי שחרור או עילה להפעלת ענישה על תנאי.

איסורים דומים חלים על הפצה של קנאביס, כלומר העברתו לאחרים, בכמות שמעל הכמות המותרת להחזקה במקום ציבורי, וכן חל איסור על העברתו לקטינים ולארגונים (בכל כמות).¹⁵¹ כך גם חל איסור לגבי החזקת הסם לשם הפצה.¹⁵² אין זו הגנה לנאשם אם האמין שגילו של האדם שאליו העביר את הסם הוא מעל 18, אלא אם כן הוא נקט באמצעים סבירים לוודא זאת.¹⁵³ גם עבירות ההפצה הן עבירות היברידייות.¹⁵⁴ העונש עליהן במסלול של indictable offence הוא מאסר עד 14 שנים, ובמקרה של ארגון - קנס שגובהו המקסימאלי נתון לשיקול דעתו של בית-המשפט.¹⁵⁵ במסלול של summary conviction העונש על עבירות ההפצה, מלבד הפצה לקטינים, הוא קנס עד 5,000 דולר קנדי, מאסר עד שישה חודשים, או שניהם.¹⁵⁶ העונש על הפצה לקטינים הוא קנס עד 15,000 דולר קנדי, מאסר עד 18 חודשים, או שניהם.¹⁵⁷ במקרה של ארגון, העונש הוא קנס עד 100,000 דולר קנדי.¹⁵⁸

¹⁴⁷ ראו סעיף 8(2)(a)(i) שם.

¹⁴⁸ ראו, [Division 1 – Criminal](#), Cannabis Act (S.C. 2018, c. 16), Part 1 – Prohibitions, Obligations and Offences, [Youth Criminal Activities](#), Section 8(2) – Punishment, 8(2)(a), (b) וראו שם עוד בדבר הענישה לקטינים, הכפופה ל- [Justice Act](#).

¹⁴⁹ על ההבדל בין עבירות מסוג indictable offence, מסוג summary conviction, ועבירות היברידייות דוגמת עבירה זו, ראו, באתר האינטרנט של משרד המשפטים של קנדה, [Criminal Offences](#). כניסה אחרונה: 3 בנובמבר 2020.

¹⁵⁰ ראו סעיפים (5) – 81.1(1).

¹⁵¹ ראו, [Division 1 – Criminal](#), Cannabis Act (S.C. 2018, c. 16), Part 1 – Prohibitions, Obligations and Offences, [Youth Criminal Activities](#), Section 9(1) – Distribution.

¹⁵² שם, Section 9(2) – Possession for Purpose of Distributing.

¹⁵³ שם, Section 9(3), (4) – Defence.

¹⁵⁴ ראו שם, Section 9(5) – Punishment.

¹⁵⁵ שם, סעיף 9(5)(a)(i), (iii).

¹⁵⁶ שם, סעיף 9(5)(b)(i).

¹⁵⁷ שם, סעיף 9(5)(b)(ii).

¹⁵⁸ שם, סעיף 9(5)(b)(vi).

הוראות דומות ועונשים דומים חלים על מכירה, בהתאמות הנדרשות.¹⁵⁹ איסור המכירה חל באופן כללי גם על מכירה לבני 18 ומעלה, שכן המכירה מותרת רק על ידי בעלי רישיונות והחוק מגביל את המכירה באופנים שונים (וראו להלן).¹⁶⁰ איסורים ועונשים דומים חלים גם על ייבוא וייצוא של קנאביס ועל החזקתו לשם כך¹⁶¹ (במקרה של ארגון, העונש בגין עבירה זו הוא קנס עד 300,000 דולר קנדי).¹⁶²

אלא אם כן הדבר מאושר על פי חוק זה, אסור לאדם בן 18 ומעלה לגדל, להפיץ או לקצור (to cultivate, propagate or harvest), או להציע לגדל, להפיץ או לקצור.¹⁶³

• צמח קנאביס שידוע לו כי גדל מקנאביס בלתי-חוקי.

• יותר מארבעה צמחי קנאביס בבת-אחת במקום מגורים אחד.¹⁶⁴

החוק גם אוסר על גידול פרטי שלא במקום המגורים של המגדל, וכן גידול על ידי קטינים או ארגונים.¹⁶⁵ גם זו עבירה היברידית.¹⁶⁶ העונש עליה במסלול של indictable offence הוא מאסר עד 14 שנים.¹⁶⁷ במסלול של summary conviction העונש הוא קנס עד 5,000 דולר קנדי, מאסר עד שישה חודשים, או שניהם,¹⁶⁸ ובמקרה של ארגון, קנס עד 100,000 דולר קנדי.¹⁶⁹

החוק גם אוסר על החזקה, ייצור, מכירה, הפצה וייבוא של כל דבר שנועד לשמש לייצור, מכירה או הפצה של קנאביס בלתי-חוקי.¹⁷⁰ העונש על עבירה זו במסלול של indictable offence הוא מאסר עד 7 שנים.¹⁷¹ העונש עליה במסלול של summary conviction הוא קנס עד 5,000 דולר קנדי, מאסר עד שישה חודשים, או שניהם,¹⁷² ובמקרה של ארגון, קנס עד 100,000 דולר קנדי.¹⁷³

¹⁵⁹ ראו, [Division 1 – Criminal Activities](#), Section 10(1)(a) – 5(b)(iii), Cannabis Act (S.C. 2018, c. 16), Part 1 – Prohibitions, Obligations and Offences.

¹⁶⁰ ראו עוד שם, [Subdivision D – Selling and Distributing](#), Section 33 – Prohibited Sales; [Schedule 4 – Classes of Cannabis That an Authorized Person May Sell](#). וראו עוד, סעיף 35 שם; בפורטל הממשלתי של קנדה, [EDN52 Obtaining and Renewing a Cannabis Licence](#). כניסה אחרונה: 4 בנובמבר 2020.

¹⁶¹ ראו שם, סעיף 11(1) – 3(b)(ii).

¹⁶² שם, סעיף 11(3)(b)(iii).

¹⁶³ Cannabis Act (S.C. 2018, c. 16), Part 1 – Prohibitions, Obligations and Offences, [Division 1 – Criminal Activities](#), Section 12(4) – Cultivation, Propagation and Harvesting — 18 Years of Age or Older, 12(4)(a), (b).

וראו עוד, סעיפים 12(1) – (3), בדבר "ייצור" (כלומר עיבוד) בלתי מאושר של קנאביס.

¹⁶⁴ ראו הגדרה, Section 12(8) – Definition of Dwelling-House, וראו עוד, Section 12(5) - Cultivation, Propagation and Harvesting — Dwelling-House Limit.

¹⁶⁵ שם, Section 12(7) – Cultivation, Propagation and Harvesting — Young Persons and Organizations.

¹⁶⁶ שם, Section 12(9) – Punishment, וראו עוד סעיף 12(10) שם.

¹⁶⁷ שם, סעיף 12(9)(a).

¹⁶⁸ שם, סעיף 12(9)(b)(i).

¹⁶⁹ שם, סעיף 12(9)(b)(ii).

¹⁷⁰ Cannabis Act (S.C. 2018, c. 16), Part 1 – Prohibitions, Obligations and Offences, [Division 1 – Criminal Activities](#), Section 13(1) – Possession, Etc., for Use in Production or Distribution of Illicit Cannabis.

Section 13(2) – Punishment, 13(2)(a), שם.

¹⁷¹ שם, סעיף 13(2)(b)(i).

¹⁷² שם, סעיף 13(2)(b)(ii).

בנוסף, החוק אוסר לערב קטינים ולעשות שימוש בשירותיהם לשם ביצוע העבירות האמורות.¹⁷⁴ העונש על עבירה זו במסלול של indictable offence הוא מאסר עד 14 שנים.¹⁷⁵ העונש עליה במסלול של summary conviction הוא קנס עד 15,000 דולר קנדי, מאסר עד 18 חודשים, או שניהם,¹⁷⁶ ובמקרה של ארגון, קנס עד 300,000 דולר קנדי.¹⁷⁷

שיקול הדעת בענישה

החוק גם כולל הוראות בדבר שיקולי הענישה בגין העבירות האמורות. החוק קובע כי המטרה הבסיסית של כל גזר דין על עבירה שבחלק זה של החוק היא לתרום לכיבוד החוק ולקיומה של חברה צודקת, שקטה ובטוחה, תוך עידוד שיקום וטיפול לעבריין בנסיבות מתאימות והכרה בנזק שנגרם לקרבנות ולקהילה.¹⁷⁸ כאשר הורשע אדם בעבירה מן העבירות האמורות, או בקשירת קשר, ניסיון או סיוע לביצוען,¹⁷⁹ על בית-המשפט הגוזר את דינו לשקול כל נסיבה מחמירה רלוונטית, לרבות אם המורשע:¹⁸⁰

- נשא, השתמש או איים לעשות שימוש בנשק בקשר לביצוע העבירה.
- נקט באלימות או איים לעשות זאת בקשר לעבירה.
- מכר או הפיץ קנאביס, או החזיק בקנאביס לשם מכירה או הפצה, בתוך או בסמוך לבית-ספר או כל מקום ציבורי אחר שבו מבקרים קטינים.
- הורשע בעבר בעבירת סמים.¹⁸¹

אם בית-המשפט השתכנע כי מתקיימת אחת מן הנסיבות המחמירות האמורות אך מחליט שלא לגזור עונש מאסר, עליו לנמק זאת.¹⁸² בית-המשפט רשאי לעכב את גזירת הדין על מנת לאפשר למורשע להשתתף בתוכנית טיפולית מאושרת.¹⁸³

הוראות בנוגע למכירה, פרסום, אריזות ותוויות

על מנת למנוע צריכת קנאביס על ידי צעירים, החוק אוסר על ייצור מוצרים, פרסומות ואריזות העלולים למשוך אותם; על מכירת קנאביס בשירות עצמי ובאמצעות מכונות; על פרסומות לקנאביס במקומות נגישים לבני-נוער; וכן על פרסום שקרי ומטעה, מתן חסויות והמלצות וסוגי פרסום אחרים העלולים לפתותם. העונש המרבי על הפרת הוראות אלה הוא קנס עד 5 מיליון דולר קנדי, שלוש שנות מאסר, או

¹⁷⁴ Cannabis Act (S.C. 2018, c. 16), Part 1 – Prohibitions, Obligations and Offences, [Division 1 – Criminal Activities](#), Section 14(1) – Use of Young Person.

¹⁷⁵ שם, Section 14(2) – Punishment, 14(2)(a).

¹⁷⁶ שם, סעיף 14(2)(b)(i).

¹⁷⁷ שם, סעיף 14(2)(b)(ii).

¹⁷⁸ Cannabis Act (S.C. 2018, c. 16), Part 1 – Prohibitions, Obligations and Offences, [Division 1 – Criminal Activities](#), Section 15(1) – Sentencing.

¹⁷⁹ Cannabis Act (S.C. 2018, c. 16), [Interpretation](#), Section 2(1) – Definitions, “Designated Offence”.

¹⁸⁰ Cannabis Act (S.C. 2018, c. 16), Part 1 – Prohibitions, Obligations and Offences, [Division 1 – Criminal Activities](#), Section 15(2) – Factors to Take into Consideration, 15(2)(a)(i) – (iii).

¹⁸¹ ראו שם, סעיף 15(2)(b).

¹⁸² שם, Section 15(3) – Reasons.

¹⁸³ ראו שם, Section 15(4) – Drug Treatment Court Program, 15(4)(a), (b).

שניהם יחד.¹⁸⁴ החוק מחריג מאיסורי הפרסום יצירות ספרותיות, אומנותיות ומדעיות, דיווחים ומאמרי דעה, ופרסומים המכוונים לעוסקים בכך ולא לצרכנים.¹⁸⁵

אלא אם הדבר אושר על פי חוק זה, אסור לפרסם קנאביס או כל אביזר או שירות הקשור לסם, לרבות:¹⁸⁶

- באמצעות העברת מידע בדבר מחירו והפצתו.
- בדרך שיש בסיס סביר להניח כי היא עלולה להיות מושכת (appealing) עבור צעירים. למשל:
 - באמצעות תיאור אדם, דמות או בעל-חיים, אמיתי או פיקטיבי).
 - באמצעות המלצה או הודעת תמיכה (testimonial or endorsement) המוצגת או מועברת בכל דרך.
 - באמצעות הצגה שלהם או של כל אלמנט מיתוגי שלהם באופן המקשר אותם עם, או יוצר דימוי של, אורח חיים זוהר, בילוי, ריגוש, חיוניות, סיכון או תעוזה.¹⁸⁷

החוק מחריג מאיסורי הפרסום פרסומים אינפורמטיביים וממותגים של קנאביס ושל אביזרים ושירותים הקשורים אליו אם הם:¹⁸⁸ ממוענים באופן אישי ושמי למי שהוא בן 18 ומעלה, מופיעים במקומות האסורים על פי חוק לצעירים, מופיעים באמצעי פרסום כלליים ונקטו אמצעים סבירים להבטיח שהפרסום איננו נגיש לצעירים, ואם פרסומם נעשה במקומות או באופנים שהותרו בתקנות.¹⁸⁹ כמו כן, אדם הרשאי למכור קנאביס או אביזרים ושירותים הקשורים לקנאביס, רשאי לפרסמם בנקודת המכירה, ובלבד שהפרסום יכלול רק את זמינותם ומחירם.¹⁹⁰

¹⁸⁴ ראו, בפורטל הממשלתי של קנדה, [The Cannabis Act: The Facts](#). כניסה אחרונה: 4 בנובמבר 2020. יש לציין את הניגוד בין ארה"ב לקנדה בעניין זה. למרות שמדובר בביטוי מסחרי, אשר זוכה להגנה ברמה פחותה מזו של ביטויים פוליטיים, נראה כי הגבלות רחבות כאלה שבחוק הקנדי לא היו עוברות את מבחן החוקתיות בארה"ב. כך עולה מפסילת יוזמות להגבלת פרסום מוצרי טבק על ידי בית המשפט העליון שלה. בעניין זה ראו, באתר האינטרנט של הכנסת, נתי פרלמן, [הגבלות על פרסום ושיווק של מוצרי טבק – סקירה משווה](#), ל' בכסלו תשע"א, 7 בדצמבר 2010. וראו עוד, באתר האינטרנט של ה-National Institutes of Health של ממשלת ארה"ב, Tamara Lange, J.D., Michael Hoefges, J.D., Ph.D., and Kurt M. Ribisl, "[Regulating Tobacco Product Advertising and Promotions in the Retail Environment: A Roadmap for States and Localities](#)", 43:4 Journal of Law and Medical Ethics (Winter 2015) 878 – 896. כניסה אחרונה: 4 בנובמבר 2020.

¹⁸⁵ ראו, Cannabis Act (S.C. 2018, c. 16), Part 1 – Prohibitions, Obligations and Offences, Division 2 – Other, Section 16 – Non-Application Prohibitions, [Subdivision A – Promotion](#), Section 17(1) – Promotion, 17(1)(a) – (e), שם.

¹⁸⁷ המונח "אלמנט מיתוגי" כולל שם מותג, סימן מסחרי, שם מסחרי, לבוש ייחודי, לוגו, סידור גרפי, עיצוב או סיסמה שבאופן סביר קשורים או מעוררים אסוציאציה לקנאביס או לאביזר או שירות הקשורים אליו. ראו, Cannabis Act (S.C. 2018, c. 16), Section 2(1) – Definitions, "Brand Element", 16.

¹⁸⁸ ראו, Cannabis Act (S.C. 2018, c. 16), Part 1 – Prohibitions, Obligations and Offences, Division 2 – Other, Prohibitions, [Subdivision A – Promotion](#), Section 17(2) – Exception — Informational Promotion — Cannabis, 17(2)(a) – (e); Section 17(3) – Exception — Informational Promotion — Cannabis Accessories and Services, 17(3)(a) – (e).

¹⁸⁹ התקנות אכן הוסיפו, מלבד הוראות אחרות, איסור על פרסום קנאביס כאשר הפרסומת יכולה להישמע או להיראות מחוץ למקום האסור על פי חוק לקטינים. ראו, במאגר החקיקה של קנדה, [Part 6.1](#), Cannabis Regulations (SOR/2018-144), Section 104.17 – Place Where Young Persons are Not Permitted, 105 - 138. [Promotion](#), Section 104.17 – Place Where Young Persons are Not Permitted. כניסה אחרונה: 8 בנובמבר 2020.

¹⁹⁰ ראו שם, Section 17(4) – Exception — Point of Sale — Cannabis; Section 17(5) – Exception — Point of Sale — Cannabis Accessories and Services.

החוק מתיר לפרסם קנאביס או אביזרים ושירותים הקשורים אליו באמצעות אלמנט מיתוגי שלהם על מוצר שאיננו קנאביס או אביזר קנאביס, מלבד מוצר הקשור אסוציאטיבית עם צעירים, שיש בסיס סביר להניח כי הוא עשוי להיות מושך עבור צעירים או הקשור אסוציאטיבית עם זוהר, בילוי, ריגוש, חיוניות, סיכון או תעוזה.¹⁹¹

החוק אוסר לפרסם פרסום שקרי או מטעה (false, misleading or deceptive) או כזה שעלול ליצור רושם מטעה אודות הקנאביס בכל הנוגע לתכונות, ערך, כמות, הרכב, חוזק, ריכוז, זיקוק, איכות, יתרון, בטיחות, השפעות בריאותיות וסיכונים בריאותיים.¹⁹² כל איסורי הפרסום חלים גם על פרסומים ותשדירים שמחוי למדינה,¹⁹³ וגם על כל הפצה של פרסומים אסורים, בתמורה או ללא תמורה.¹⁹⁴

אסור לעשות כל שימוש באלמנטים ממותגים של קנאביס או באביזרים או שירותים הקשורים אליו, או בשמו של אדם המייצר, מוכר או מפיץ קנאביס או אביזר או שירות כאמור, באופן ישיר או עקיף, במסגרת מתן חסות לאדם, גוף, אירוע, פעילות או מתקן כלשהו.¹⁹⁵ אסור להציג אלמנטים ממותגים של קנאביס במתקן המשמש לספורט או לפעילות תרבות או כחלק משמו של מתקן כאמור.¹⁹⁶ אסור לאדם המוכר קנאביס לתת או להציע קנאביס או אביזר קנאביס ללא תמורה, או בתמורה לרכישה של כל מוצר או שירות אחר.¹⁹⁷ כמו כן, אסור לתת או להציע שירות או דבר כלשהו כפיתיון לרכישת קנאביס או אביזר קנאביס.¹⁹⁸

הוראות דומות במהותן לאיסורי הפרסום חלות גם על אריזות ותוויות.¹⁹⁹ בתקנות גם נקבעו הוראות והגבלות מפורטות בדבר דרכי פרסום, אריזות, עטיפות ותוויות של מוצרי הקנאביס השונים, למשל, בכל הנוגע למינונים מותרים, לשמירה על בטיחותם של ילדים, לשמירה על טריות, לחומרים וצבעים מותרים ואסורים, לאזהרות בריאותיות ואחרות, לחובות ולאיסורים בדבר הצגת מידע תזונתי ואינפורמטיבי אחר, לתאריך תפוגה, לסמל הקנאביס הסטנדרטי, וכדומה.²⁰⁰

כמו כן, אסור לאדם המורשה למכור קנאביס להציג את הסם או אביזרים הקשורים אליו באופן שעשוי להביא לידי כך שיתאפשר לצעירים לראותם.²⁰¹ בנוסף, אסור למכור קנאביס או אביזרי קנאביס בעלי מראה, צורה או תכונה שיש בסיס סביר להניח כי הם עלולים להיות מושכים עבור צעירים,²⁰² וכן אסור

¹⁹¹ שם, Section 17(6) – Exception — Brand Element on Other Things.

¹⁹² ראו, Cannabis Act (S.C. 2018, c. 16), Part 1 – Prohibitions, Obligations and Offences, Division 2 – Other Prohibitions, [Subdivision A – Promotion](#), Section 18(1) – False Promotion — Cannabis; 18(2) – False Promotion — Cannabis Accessories.

¹⁹³ שם, Section 20 – Promotion Using Foreign Media.

¹⁹⁴ שם, Section 23(1) – Publication, Etc. of Prohibited Promotions, וראו עוד סעיף 23(2) שם.

¹⁹⁵ שם, Section 21 – Sponsorship, 21(a) – (b)(iii).

¹⁹⁶ שם, Section 22 – Name of Facility, 22(a) – (b)(iii).

¹⁹⁷ שם, Section 24(1) – Inducements, 24(1)(a).

מותר לתת או להציע את אלה לאדם שרשאי לייצר, להפיץ או למכור אותם. ראו שם, Section 24(2) – Exception — Cannabis; 24(3) – Exception — Cannabis Accessories.

¹⁹⁸ שם, סעיף 24(1)(b), (c).

¹⁹⁹ Cannabis Act (S.C. 2018, c. 16), Part 1 – Prohibitions, Obligations and Offences, Division 2 – Other Prohibitions, [Subdivision B – Packaging and Labelling](#), Sections 25 – 28.

²⁰⁰ ראו, במאגר החקיקה של קנדה, Cannabis Regulations (SOR/2018-144), [Part 7 – Packaging and Labelling](#), Sections 105 - 138. כניסה אחרונה: 8 בנובמבר 2020.

²⁰¹ שם, Sections 29 – 30, [Subdivision C – Display](#). בעניין זה ראו עוד, במאגר החקיקה של קנדה, Cannabis Regulations (SOR/2018-144), Section, [Part 6.1 – Promotion](#). כניסה אחרונה: 8 באוקטובר 2020.

²⁰² שם, Section 31 – Appeal to Young Persons, [Subdivision D – Selling and Distributing](#).

למכור אביזרי קנאביס לצעירים.²⁰³ החוק גם אוסר מכירה של קנאביס בתצוגת שירות עצמי ובאמצעות מכונה.²⁰⁴

עבירות נוספות, ענישה ועבירות קנס

איסור נוסף החל על מכירת קנאביס הוא האיסור למכור קנאביס בתערובת עם ניקוטין, קפאין ואלכוהול.²⁰⁵ החוק גם כולל הוראות כלליות בדבר חובות ואיסורים שחלים על בעלי רישיונות והיתרים על פי החוק;²⁰⁶ בדבר מנגנון מעקב למניעת הסטת קנאביס חוקי לשוק השחור; וכן בכל הנוגע לביקורות, חיפושים, תפיסה של קנאביס בלתי-חוקי וכדומה.²⁰⁷

העונש על הפרת הוראות החוק או התקנות והצווים שנקבעו על פיו, מלבד אלה שנקבעו לגביהן עונשים אחרים, הוא קנס עד 5 מיליון דולר קנדי או מאסר עד 3 שנים או שניהם, כל זאת בהליך פלילי של indictable offence.²⁰⁸ בהליך של summary conviction, כאשר מדובר בעבירה ראשונה העונש הוא קנס עד 250,000 דולר קנדי או מאסר עד שישה חודשים או שניהם. כאשר מדובר בהרשעה בעבירה שניה או יותר, העונש הוא קנס עד 500,000 דולר קנדי או מאסר עד 18 חודשים או שניהם.²⁰⁹ עבירות אלה בהליך של summary conviction מתיישנות לאחר שנה.²¹⁰ דירקטורים ונושאי משרה של חברות אשר נטלו חלק בביצוע עבירות אלה, חלה עליהם אחריות פלילית לביצוען.²¹¹ באישום על עבירות אלה די להוכיח כי הן בוצעו על ידי עובד או סוכן של החברה, אף אם העובד או הסוכן לא הזדהה.²¹² הפרת הוראות אלה היא עבירה מתחדשת ונפרדת בכל יום שההפרה מתבצעת או נמשכת.²¹³

²⁰³ שם, Section 32(1) – Selling Cannabis Accessory to Young Person. אין זו הגנה לנאשם אם האמין שגילו של האדם שלו מכר את הסם הוא מעל 18, אלא אם כן הוא נקט באמצעים סבירים לוודא זאת. שם, Section 32(2) – Defence.

²⁰⁴ ראו שם, Section 36 – Self-Service Display; Section 37 – Dispensing Device. ²⁰⁵ ראו, Cannabis Act (S.C. 2018, c. 16), Part 1 – Prohibitions, Obligations and Offences, Division 2 – Other Prohibitions, [Subdivision D – Selling and Distributing](#), Section 34(1) – Prohibited Substances; [Schedule 5 – Prohibited Substances](#). וראו עוד, סעיף 34(2) שם.

בתקנות נקבעו חריגים לכך. ראו, במאגר החקיקה של קנדה, [Cannabis Regulations \(SOR/2018-144\)](#), Sections 5.1, 5.2, 101.2, 102.2, 102.2, 102.3, 104. כניסה אחרונה: 9 בנובמבר 2020.

²⁰⁶ ראו שם, [Subdivision E – Other Prohibitions; Division 3 – Obligations](#), Sections 38 – 43. ²⁰⁷ ראו, Cannabis Act (S.C. 2018, c. 16), Part 2 – Part 11, Sections 61 - 151. הוראות מפורטות בדבר הרישיונות וההיתרים השונים, לגידול, עיבוד, מכירה, עריכת בדיקות מעבדה, ייצוא ויבוא של קנאביס נקבעו בתקנות שעל פי החוק. ראו, במאגר החקיקה של קנדה, [Cannabis Regulations \(SOR/2018-144\)](#). וראו עוד, בפורטל הממשלתי של קנדה, [Industry Roles Regulations Under the Cannabis Act ; and Responsibilities Under the Cannabis Act](#). כניסה אחרונה: 8 בנובמבר 2020.

²⁰⁸ שם, [Division 4 – Miscellaneous](#), Section 44 – Penalty, 44(a). שם, סעיף 44(b).

²⁰⁹ שם, Section 45 – Limitation Period.

²¹⁰ שם, Section 46 – Offences by Corporate Officers, Etc.

²¹¹ שם, Section 48 – Employees or Agents or Mandatories.

²¹² שם, Section 47 – Continuing Offence.

²¹³ יש לציין כי מלבד שני המסלולים הפליליים הללו, יש אפשרות להטיל קנסות מנהליים בגובה של עד מיליון דולר קנדי על מפרי הוראות החוק. ראו, Cannabis Act (S.C. 2018, c. 16), [Part 10 – Administrative Monetary Penalties](#), Sections 110 – 127.

החוק כולל גם מסלול של עבירות קנס באמצעות דוחות - לגבי עבירות החזקה, הפצה, מכירה וגידול של קנאביס בכמויות שמעבר למותר, ²¹⁴ עד כמות השווה ל-50 גרם קנאביס מיובש, או עד שישה צמחי קנאביס, לפי העניין. ²¹⁵ הקנסות הם בגובה 200 דולר קנדי. ²¹⁶ תשלום הקנס מהווה הודאה באשמה אך אינו מותר רישום פלילי. ²¹⁷ רישומי בית-המשפט של הנאשם בקשר לעבירה לא ישמשו לכל צורך שעשוי לזהותו עימה. ²¹⁸ כך גם אם הנאשם טען לחוסר אשמתו והורשע, או אם לא שילם את הקנס במועדו. ²¹⁹

הסדרה פרובינציאלית

החוק מתיר מכירה והפצה של קנאביס ברישיונות שעל פי חקיקה פרובינציאלית, ²²⁰ ובלבד שאותה חקיקה תתיר רק מכירה של קנאביס שייצרו מורשה על פי החוק, שהיא תאסור מכירה למי שמתחת לגיל 18, שהיא תחייב שמירת רשומות מתאימות של פעילות המוכרים והמפיצים ונקיטת צעדים מתאימים להפחתת הסיכון שהקנאביס יוסט לשוק השחור. ²²¹

סעיפים אלו נועדו לאפשר לפרובינציות ולטריטוריות להסדיר בעצמן את ההפצה והמכירה של הקנאביס בתחומן, לרבות בכל הנוגע לדרכי המכירה, מקומות המכירה ודרישות הרישוי והפיקוח על כך. במסגרת זו הפרובינציות והטריטוריות רשאיות לקבוע גיל מינימום גבוה יותר מ-18 (גיל המינימום הפדראלי), כמויות מקסימאליות קטנות יותר מן הכמות המותרת על פי החוק הפדראלי, וכן להטיל מגבלות נוספות על שוק הקנאביס בתחומן. ²²² בפועל, אף אחת מהפרובינציות והטריטוריות לא קבעה כמות מקסימאלית גבוהה מ-30 גרם, אך כולן, חוץ מאלברטה, העלו את גיל המינימום ל-19 וקוויבק אף העלתה את גיל המינימום ל-21, מתחילת שנת 2020. ²²³ בחלקן מכירת קנאביס מתבצעת בחנויות פרטיות מורשות, אך ברובן החנויות לממכר קנאביס מופעלות על ידי הממשלה עצמה. בכולן יש גם אפשרות לרכישה בחנות מקוונת, פרטית או ממשלתית. בטריטוריית נונאוט (Nunavut), המכירה היא רק דרך חנות ממשלתית מקוונת, או

²¹⁴ ראו, Cannabis Act (S.C. 2018, c. 16), [Part 2 – Ticketable Offences](#), Sections 51(1)(a) – 60(3).

²¹⁵ ראו שם, סעיף (i) – 51(2)(a). קנאביס שנתפס בהליך כזה מוחרם, סעיף 52(c) שם.

²¹⁶ ראו שם, סעיף 51(4)(a). וראו עוד סעיף 51(4)(b).

²¹⁷ שם, Section 52 – Consequences of Payment, 52(a).

²¹⁸ שם, סעיף 52(b).

²¹⁹ ראו שם, סעיפים 53(1) – 54(2).

וכך גם אם הוטל על הנאשם עונש מאסר, בשל סירובו לשלם את הקנס אף שהוא מסוגל לשלמו. ראו סעיף 55 שם.

אי תשלום הקנס מהווה עילה לשלילת רישיונות ממשלתיים, או השעייתם, עד להוכחת תשלומם. סעיף 55.1 שם.

²²⁰ שם, [Part 4 – General Authorizations](#), Section 69(1) – Provincially Authorized Selling. וראו עוד סעיף 69(2), סעיף 70(1) וסעיפים (3) – 72(1).

²²¹ שם, Section 70(3) – Legislative Measures, 70(3)(a) – (d).

²²² ראו, בפורטל הממשלתי של קנדה, [Cannabis in the Provinces and Territories](#). כניסה אחרונה: 9 בנובמבר 2020.

²²³ ראו, בפורטל הקנאביס של קוויבק, [Regulation of Cannabis in Québec](#).

וראו עוד שם, [The Legislation on Cannabis](#). החוק בקוויבק אף אוסר על החזקת כמות ששווה ליותר מ-150 גרם קנאביס מיובש, גם במקום מגורים פרטי, דבר שאיננו אסור על פי החוק הפדראלי (אלא אם כן ההחזקה היא למטרות סחר, כמוכר).

כניסה אחרונה: 9 בנובמבר 2020.

בטלפון.²²⁴ התרת השימוש בקנאביס במקומות ציבוריים נתונה אף היא להכרעת הפרובינציות והטריטוריות השונות.²²⁵

הוראות נוספות ומיסוי

כאמור, החוק נכנס לתוקף ב-17 לאוקטובר 2018.²²⁶ שנה לאחר מכן נוספו באמצעות תקנות שלוש קטגוריות נוספות של קנאביס חוקי למכירה: מוצרי קנאביס למאכל, תרכיזי קנאביס ותכשירי קנאביס (edible cannabis, cannabis extracts, and cannabis topicals).²²⁷

החוק גם תיקן את חוק המרשם הפלילי כך שיאפשר השעיית רישום פלילי של עבירות החזקה פשוטה של קנאביס.²²⁸

החוק מחייב את שר הבריאות לערוך בחינה של החוק ושל יישומו לאחר שלוש שנים ממועד כניסתו לתוקף, לרבות לגבי השלכותיו על בריאות הציבור, ובייחוד לגבי הרגלי הבריאות וצריכת הקנאביס של צעירים, וכן לגבי השלכותיו על האוכלוסיות הילידות והשלכות הגידול הביתי של הקנאביס.²²⁹ עד תום 18 חודשים מתחילת הבחינה, על השר להגיש דוח הכולל ממצאים והמלצות לשני בתי הפרלמנט.²³⁰

במקביל לחוק הקנאביס תוקנה חקיקת המס כך שיושת על הקנאביס מס בלו.²³¹ הממשל הפדראלי, הפרובינציות והטריטוריות הסכימו ביניהם כי הסכום הכולל של מיסי הקנאביס (מלבד מיסי הקנייה הכלליים) לא יעלה על דולר קנדי אחד לגרם או 10% ממחיר המכירה של היצרן, הגבוה מביניהם.²³² מס

²²⁴ ראו פירוט, בפורטל הממשלתי של קנדה, [Cannabis in the Provinces and Territories](#).

²²⁵ יש לציין גם כי באונטריו החלו המכירות בחנויות רק באפריל 2019, לאחר שהממשלה השמרנית שנבחרה ביוני 2018 ביטלה את כוונת הממשלה הקודמת לאפשר מכירות רק בחנויות ממשלתיות ונדרש לה יותר זמן להסדיר את המכירות הקמעונאיות בחנויות פרטיות. עד אז היה ניתן להשיג קנאביס חוקי רק בחנות הממשלתית המקוונת. ראו, באתר האינטרנט German, Vox, [Lopez, Marijuana is Now for Sale \(Legally\) in Canada](#), Oct. 17, 2018.

כניסה אחרונה: 9 בנובמבר 2020.

²²⁶ לגבי המקומות הציבוריים שבהם מותר לצרוך קנאביס בפארקים לאומיים באזורים השונים של קנדה, ראו, באתר האינטרנט של רשות הפארקים של קנדה, [Cannabis Use at Parks Canada Places](#). כניסה אחרונה: 8 בנובמבר 2020.

²²⁷ ראו, [Cannabis Act \(S.C. 2018, c. 16\), Part 15 – Coming Into Force, Section 226 – Order in Council](#).

²²⁸ ראו, בפורטל הממשלתי של קנדה, [Final Regulations for New Cannabis Products: Edible Cannabis, Cannabis Extracts and Cannabis Topicals](#). וראו עוד שם, טבלת השוואה של התקנות החלות עליהם, [Table: Types of Cannabis Products and Amended Regulations Associated](#). כניסה אחרונה: 9 בנובמבר 2020.

²²⁹ ראו, [Cannabis Act \(S.C. 2018, c. 16\), Part 12 – Transitional Provisions and Related, Consequential and Coordinating Amendments, Section 165 – Criminal Records Act; Criminal Records Act \(R.S.C., 1985, c. C-47\), Schedule 3 – Cannabis Offences](#). וראו עוד, בפורטל הממשלתי של קנדה, [Cannabis Record Suspensions](#). כניסה אחרונה: 9 בנובמבר 2020.

²³⁰ שם, [151.1\(1\) – Review of Act](#), [Section 151.1 – Review and Report](#), Part 11 – Review and Report. וראו עוד, במאגר החקיקה של קנדה, [SI/2019-125](#). כניסה אחרונה: 9 בנובמבר 2020.

²³¹ שם, [Section 151.1\(2\) – Report to Parliament](#).

²³² ראו, במאגר החקיקה של קנדה, [Excise Duties on Cannabis Regulations \(SOR/2019-78\)](#). כניסה אחרונה: 9 בנובמבר 2020.

²³³ יש לציין כי הכנסות המדינה ממסים על קנאביס נמוכות מן התחזיות, וכי ישנן טענות כי הרפורמה טרם השיגה את מטרתה, בהיבטים של אספקה חוקית מספקת ופגיעה תחרותית בשוק השחור. ראו, באתר האינטרנט של ה-National Post, Ryan, [Cannabis Taxes Not Bringing the Cash Government Expected](#), Feb. 2, 2020; באתר האינטרנט של ה-Mike Power, [Stoners Cheered When Canada Legalised Cannabis – How Did It Go So Wrong?](#), 5, Guardian April 2020. כניסה אחרונה: 9 בנובמבר 2020.

הבלו נגבה על ידי רשות המס של הממשל הפדראלי ו-75% מן ההכנסות מחולקים לפרובינציות.²³³ מוצרי קנאביס מוטבעים בבולי תשלום מס הבלו, ייחודיים לכל פרובינציה ועם הגנות מפני זיוף,²³⁴ המאשרים את חוקיות המוצר ותשלום המסים בגינו.²³⁵

²³³ ראו, באתר האינטרנט של חברת Wolters Kluwer, Cameron Mancell, [Taxation of Cannabis in Canada](#), November, 2018, 22. כניסה אחרונה: 9 בנובמבר 2020.

²³⁴ ראו, בפורטל הממשלתי של קנדה, [Excise Duty Framework for Cannabis](#); בפורטל הממשלתי של קולומביה הבריטית, [Cannabis Taxation Program, Canada Revenue Agency](#). כניסה אחרונה: 9 בנובמבר 2020.

²³⁵ ראו, בפורטל הממשלתי של קנדה, [EDN54 General Overview of the Cannabis Excise Stamps](#). כניסה אחרונה: 9 בנובמבר 2020.